

Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2002

Nordiska rådet får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under år 2002. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 54:e session den 29–31 oktober samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 20 mars 2003

Anita Johansson

Eva Smekal

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Sveriges delegation.....	6
3	Gränshinder i Norden	9
4	Nordisk språkförståelse	12
5	Nordlig dimension	14
6	Temakonferens om nordisk demokrati, Reykjavik den 15–16 april	16
7	Nordiska rådets 54:e session, Helsingfors den 29–31 oktober	17
8	Presidiet.....	19
9	Utskotten och kontrollkommittén	21
10	Östersjösamarbetet	26
11	Arktiskt samarbete.....	27

Bilaga 1

Svenska delegationen	28
----------------------------	----

Bilaga 2

Rekommendationer, yttranden och interna beslut antagna vid Nordiska rådets 6:e extrasession och 54:e sessionen samt framställningar antagna av presidiet under år 2002	31
--	----

Bilaga 3

Resolution del 1 från 11:e Östersjökonferensen (BSPC), S:t Petersburg, Ryska federationen, 30 september–1 oktober 2002	55
--	----

Bilaga 4

Fifth Conference of parliamentarians of the Arctic region Tromsø, Norway, 11–13 August 2002 Conference Statement 13 August 2002	65
---	----

1 Inledning

Nordiska rådet, som år 2002 firade sitt 50-årsjubileum, har under de senaste tio åren genomgått mer genomgripande förändringar än tidigare under sin historia. De dramatiska förändringar i omvärlden som inledde nittioåret påverkade redan från början rådets verksamhet, men det var först mot mitten av årtiondet som man allmänt såg nödvändigheten av en mer genomgripande förändring av rådets organisation och arbetssätt. Dessa förändringar genomfördes och rådets arbete fördelades på ett presidium och på ett ”trepelar-system” byggt på en geografisk indelning: Norden–Närområdet–Europa. Efter ett nytt utredningsarbete beslöt rådet vid sin 53:e session att återgå till ämnesindelade utskott, då detta bättre korresponderade med organisationen på regeringssidan, i den Baltiska församlingen och i de nationella parlamenten.

Gemensamma möten med Baltiska församlingen har hållits i Vilnius 1996, Helsingfors 1999 och Riga 2001. Ett fjärde möte planeras nu för 2003 i Lund. Huvudteman för detta möte är kampen mot organiserad brottslighet, inklusive narkotika, samt åtgärder för att motverka korruption. Vidare kommer mötet att ta upp civil säkerhet och civil krishantering samt utvecklingen av regionalpolitik inom EU, inklusive konventet och Nordlig dimension.

En utmaning för det nordiska samarbetet ligger i att EU vid sitt toppmöte i Köpenhamn i december fattade beslut om sin utvidgning till att omfatta 10 nya medlemsländer, däribland de baltiska länderna. Denna utvidgning torde innebära en förskjutning av tyngdpunkten inom unionen och därigenom öka behovet av stärkt regionalt samarbete. Nordiska rådet bör kunna fungera som en förbindelselänk mellan de nordiska länderna och de nya EU-länderna samt även övriga delar av EU:s Nordliga dimension.

En större offentlig debatt kring nordiska och europeiska frågor skulle kunna få en gynnsam effekt på det folkliga engagemanget för både nordiskt och europeiskt samarbete om den kunde göra allmänheten mer medveten om sammanhangen mellan det egna landet, Norden, närområdena och Europa. Det gäller att aktualisera den nordiska värdegemenskapen, kombinationen av en mogen välfärdsstat och en fungerande marknadsekonomi, och med den som utgångspunkt finna gemensamma lösningar på problemen både i närområdet och i ett vidare europeiskt perspektiv. Möjligheten att skapa engagemang kring Nordiska rådet är, som det ofta påpekats i debatten, sannolikt mest beroende av att rådet tar upp ämnen som bedöms som politiskt relevanta, dvs. har aktualitet och bidrar till den nationella politikutvecklingen eller har betydelse för deltagande i och möjlighet att påverka internationella processer. Utvidgningen av rådets aktionsradie både geografiskt och ämnesmässigt under 1990-talet har bidragit härtil.

Säkerhetspolitiken i vid bemärkelse har under 1990-talet kommit att inta en alltmer prominent plats i rådets arbete. Mest har detta gällt generaldebatterna och bidragit till att ge dessa större uppmärksamhet i medierna. Säker-

hetsfrågor har spelat mindre roll i det dagliga arbetet på utskotts nivå, med visst undantag för den organiserade brottsligheten och kärnsäkerheten, som behandlats inom närområdesutskottet och därefter inom medborgar- och konsumentutskottet samt miljö- och naturresursutskotten. Vid sessionen berörde flera talare de säkerhetsproblem som ligger i den organiserade brottsligheten som efter de politiska förändringarna i öst har vuxit lavinartat och spritts till de nordiska länderna på ett alarmerande sätt. Nordiska rådet har arbetat med dessa frågor genom en särskild rapportör och under 90-talet antagit ett antal rekommendationer. Vid den 54:e sessionen togs särskilt problemen kring människohandel, s.k. trafficking, och den därmed sammanhängande prostitutionen upp.

Nära samband med säkerhetsfrågorna har den alltmer framväxande främlingsfientligheten och rasismen, även i Norden. Politikerna i rådet har länge varit engagerade i de problem som rasism skapar, och under 2002 har dessa problem givits ytterligare prioritet. Vid rådets session antogs en rekommendation om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet och främjande av integration och en rekommendation med samma inriktning speciellt inom arbetsmarknads- och utbildningsområdena. Där rekommenderas bl.a. att den offentliga sektorn bör ha en ledande roll i rekrytering av folk tillhörande etniska minoriteter till offentliga arbetsplatser. Vidare bör public service-medier föregå med gott exempel vad gäller att bekämpa rasism och främja kulturell mångfald.

I ett internt beslut om tema för Nordiska rådets journaliststipendium 2003 är temat rasism och främlingsfientlighet samt integration och etnisk mångfald. I rekommendationen om budgeten uppmanas ministerrådet att inom budgetposterna för strategiska kultursatsningar och ministerrådets strategiska initiativ prioritera insatser för att främja samarbete och ömsesidig respekt mellan olika kulturer och för fortsatta insatser mot främlingsfientlighet och rasism i Norden.

Stor uppmärksamhet i rekommendationen om budgeten ägnas åtgärder för att avskaffa gränshinder i Norden. I ambassadör Ole Norrbacks rapport som presenterades till 53:e sessionen pekas på en rad brister i de nordiska regelsystemen liksom även brister i myndigheternas kännedom om och tillämpning av regelsystemen även när dessa är på plats och förväntas fungera. Dessa frågor har genom beslut vid och efter denna session lyfts upp på regeringsarnas bord och getts högsta prioritet. Slopande av gränshinder mellan de nordiska länderna kommer under 2003 att vara den högst prioriterade frågan. Det är hög tid att visa medborgarna nyttan av det nordiska samarbetet och den politiska viljan att undanröja onödiga nordiska gränshinder. Ministerrådet arbetar för närvarande med frågor som berör skatter och sociala rättigheter. Särskilt svårt har det visat sig vara att föra med sig ”inarbetade rättigheter” i ett land till ett annat land. Inom utbildningspolitiken gäller det främst att öka möjligheterna att få examensgiltighet i andra nordiska länder än i det land där examen avlagts.

Ett problem som ofta berörs i rådets debatter och utskottens betänkanden är ministerrådets och regeringarnas uppföljning av rådets rekommendationer. Nordiska rådet är unikt såtillvida att regeringarna i sina meddelanden årligen måste rapportera vad som gjorts med anledning av en antagen rekommendation. Medan regeringarna enligt Helsingforsavtalet är förpliktade att varje år lämna meddelanden om sina åtgärder ända till dess rådet beslutar att anse rekommendationen slutbehandlad, har flera av de senaste årens meddelanden lämnat mycket övrigt att önska. Mycket återstår sålunda att göra vad gäller uppföljningen av rådets rekommendationer. I ett principdokument som delegationen antog vid sitt första möte efter valet 2002 föreslås att delegationen skall verka för ett politiskt ansvarstagande för att förankra det nordiska samarbetet i riksdagen. Det är rådsmedlemmarnas ansvar att i sina respektive fackutskott och partigrupper föra in den nordiska dimensionen. Delegationen skall också verka för att de av rådet antagna rekommendationerna får ett större genomslag i riksdagen.

2 Sveriges delegation

Nordiska rådets svenska delegation består av tjugo medlemmar och tjugo suppleanter.

Delegationens sammansättning framgår av Bilaga 1.

Ordförande har varit Chris Heister (m) och vice ordförande Anita Johansson (s).

I arbetsutskottet har förutom ordföranden och vice ordföranden ingått Reynoldh Furustrand (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Jan Erik Ågren (kd) och Lennart Daléus (c).

Den 29 januari 2003 valdes Gabriel Romanus (fp) till ordförande i delegationen.

Delegationen har under verksamhetsåret hållit åtta möten och arbetsutskottet sju. Vid ett arbetsutskottsmöte i maj lämnade samarbetsminister Leif Pagrotsky information om förberedelserna för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2003, och till delegationsmötet den 23 oktober inbjöds hans efterträdare statsrådet Berit Andnor att informera om aktuella frågor inför den 54:e sessionen och förberedelserna för det svenska ordförandeskapet. Delegationen är mycket positiv till den dialog som förts mellan regeringen och delegationen om det svenska ordförandeprogrammet för 2003. Programmet tar upp olika aspekter av begreppet integration:

- integration inom de nordiska länderna
- integration mellan de nordiska länderna
- integration mellan Norden och närområdet
- integration i det europeiska samarbetet.

Delegationen anser att dessa prioriteringar är av stor vikt för utvecklingen av det nordiska samarbetet. Undanröjandet av olika gränshinder har varit och är fortfarande en av delegationen högt prioriterad fråga.

Under 2002 har delegationen ägnat särskild uppmärksamhet åt förberedelserna för och genomförandet av Nordiska rådets 50-årsjubileum, som kulminerade under 54:e sessionen i Helsingfors. Sessionen öppnades i närvaro av samtliga nordiska statsöverhuvuden, talmännen för de nordiska parlamenten samt ett stort antal internationella gäster. Viktiga teman under sessionen var undanröjande av gränshinder, hållbar utveckling och arbetsmarknadsrelaterade frågor. Dessförinnan ägde ett antal arrangemang rum i Sverige i samarbete med Föreningen Norden och Norden i Fokus, bl.a. en nordisk vecka på Stockholms Central den 18–24 mars.

En av de frågor som delegationen prioriterat högt under verksamhetsåret är det nordiska samarbetets förankring i de nordiska ländernas parlament. Nordiska rådet intar en central roll som pådrivare av det nordiska samarbetet. Rådet ger det politiska samarbetet en starkare folklig förankring, möjliggör parlamentarisk insyn i Nordiska ministerrådets verksamhet och i de nordiska regeringarnas samarbete samt ger de nationella parlamenten ökat inflytande i

det internationella samarbetet. Vikten av att det nordiska samarbetet förankras i de nordiska ländernas nationella parlament och att intresset för de nordiska frågorna delas av en större krets av parlamentariker än de som är medlemmar och suppleanter i Nordiska rådet kan därför inte nog understrykas. Trots att behovet av nationell förankring debatterats och utretts vid ett flertal tillfällen är det mycket som återstår att göra. Den nordiska dagordningen är fortfarande svagt kopplad till de nationella. Även om nordiska frågor diskuteras i riksdagen har de ingen eller liten koppling till Nordiska rådets arbete.

En enhällig delegation har därför beslutat att verka för nedanstående åtgärder i syfte att öka förankringen:

- att politiskt ansvar tas för att förankra det nordiska samarbetet i riksdagen, att rådsmedlemmarna har ett ansvar att informera sina kolleger i riksdagens fackutskott och i sina partigrupper och också ett ansvar att föra in den nordiska dimensionen där så är relevant i ärendebehandlingen i utskotten och vidare att i respektive rådsorgan informera om aktuella frågor i riksdagen som berör det nordiska samarbetet
- att de av rådet antagna rekommendationerna får en ökad politisk genomslagskraft i riksdagen och att arbetet med uppföljningen av rådets rekommendationer intensifieras
- att delegationens berättelse till riksdagen blir ett mer aktivt instrument för att öka informationen om det nordiska samarbetet och få en diskussion om samarbetets framtida inriktning
- att en ny strategi för information och kommunikation utarbetas, att budskapet om vad det nordiska samarbetet resulterar i och vad den aktuella nordiska debatten handlar om måste spridas till vidare kretsar och att det krävs en översyn av den nuvarande informationsverksamheten för att åstadkomma detta.

I december yttrade sig delegationen över en rapport om riksdagens internationella delegationer, varav framgick att det fanns likheter men också stora skillnader i de olika delegationernas struktur och arbetssätt, vilket i sin tur påverkade behovet av såväl ekonomiska som personella resurser. Mot bakgrund av rapportens omnämnande av möjligheten för riksdagsledamöter att i internationella sammanhang skapa opinion för svenska synsätt underströk delegationen de politiska grupperingarnas nära samarbete som ibland medförde att man måste kompromissa mellan det nationella och det partipolitiska. Delegationen framhöll också i sitt yttrande vikten av att delegationen har en självständig ställning som politiskt valt organ med ansvar för verksamheten inom sitt område samtidigt som önskvärdheten av ökad växelverkan mellan Nordiska rådet och riksdagen understryks.

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes 1992 för att främja parlamentariskt samarbete med och utvecklingen av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden. För 2002 hade inom Nordiska ministerrådets närområdesprogram reserverats 500 000 danska kronor. Stipendiaterna indelades även denna gång i två grupper där ett antal parlamentariker från Baltikum och nordvästra Ryssland besökte Danmark och Norge för att studera den Nordliga dimensionen och åtta baltiska parlamentariker besökte Finland

och Sverige för att studera frågor i anslutning till EU-medlemskap. Utvärdering av stipendieprogrammet pågår.

Nordiska rådets journaliststipendium, som utdelas årligen, har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om nordiskt samarbete. År 2002 var stipendiesumman för Sveriges del 90 000 danska kronor, och den delades av tre journalister för projekten studium av bostadsmarknaderna i de nordiska länderna, studium av det säkerhetspolitiska samarbetet och jämförelse av skolsystemen i de nordiska länderna.

Lantdagen i Schleswig-Holstein ordnar varje år i juni en s.k. Kieler Woche – ett seminarium som tar upp aktuella teman. Nordiska rådets svenska delegation har i uppdrag att utse en eller två deltagare per år. En stor del av diskussionen vid parlamentarikermötet 2002 ägnades EU:s östutvidgning. Från delegationen deltog Lars Hjertén.

Delegationen har med tillfredsställelse följt verksamheten vid Norden i Fokus, det nordiska informationsfönstret i Stockholm. Delegationen och Norden i Fokus är samarbetspartner i olika aktiviteter, t.ex. den årligen återkommande ”författarscenen” på Kulturhuset i Stockholm med medverkan av de till Nordiska rådets litteraturpris nominerade författarna.

På informationssidan samverkar delegationen också med Föreningen Norden genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del där Föreningarna Norden intar en särställning.

Hallå Norden är en servicetelefon som verkar i de nordiska huvudstäderna för att hjälpa nordbor som kommit i kläm mellan de nordiska ländernas byråkratier. Det material som Hallå Norden samlat utgjorde en viktig grundval för Ole Norrbacks rapport om nordbors rättigheter. Även Hallå Norden är en viktig samarbetspartner till delegationen. Med utgångspunkt i konkreta fall som kommit till den nordiska servicetelefonen arrangerades i samarbete tre seminarier om gränshinder som medborgarna stöter på när de flyttar mellan de nordiska länderna. Vid seminariet som ägde rum i september diskuterade rådets medlemmar och representanter för myndigheter i Norden problem rörande socialförsäkringar, den nordiska språkkonventionen och pensioner.

3 Gränshinder i Norden

Frågan om nordbors rättigheter togs upp i en rapport av ambassadör Ole Norrback som presenterades till 53:e sessionen. Bakgrunden till Norrbacks utredningsuppdrag var att vardagen för många nordbor, trots Nordiska rådets 50-åriga arbete, är fylld av problem och hinder. Med hjälp av talrika exempel som samlats av den nordiska hjälptelefonen Hallå Norden visade Norrback på en rad brister i de nordiska regelsystemen liksom även bristerna i myndigheternas kännedom om och tillämpning av regelsystemen även när dessa är på plats och förväntas fungera. Rapporten inleds med sammanfattande kommentarer vari påpekas de problem och svårigheter medborgarna upplever som en följd av att de nordiska intentionerna tonats ned. Att tro att EU löser alla problem är dock verklighetsfrämmande. I själva verket borde Norden återta rollen som föregångare i arbetet för färre gränshinder.

Medborgare och myndigheter i våra länder har dessvärre en nästan helt motsatt syn på problemens och gränshindrens existens. I debatten har erinrats om de insatser som gjordes av servicetelefonen Hallå Norden, som får ett stort antal anmälningar om problem och gränshinder. Däremot har myndigheterna, framkom det vid en förfrågan som Norrbackutredningen gjort, nästan inte noterat några problem alls. Kanske ägnas de problem som finns kring de nordiska avtalen alltför liten uppmärksamhet då förvaltningarna fokuserar på att anpassa nationella regelverk till EU:s direktiv. Centralförvaltningarna ser inga problem kring de nordiska avtalen, och andra delar av förvaltningen som har att tillämpa avtalen har för liten kunskap om dem. Även om medborgare som flyttar inom Norden upplever problemen som mycket irriterande, är problemen förhållandevis lätta att åtgärda då de förekommer på ett rätt avgränsat antal områden. De flesta problemen har skapats av skillnader i beskattningen, i de sociala välfärdsstrukturena, särskilt vad gäller pensioner och familjepolitik samt inom utbildningen. Examensgiltigheten är ett område som omfattas av ett nordiskt avtal, som långt ifrån alltid fungerar. Samma sak gäller godkännande av legitimationer för vårdpersonal.

I samband med rådets samlade utskottsmöten i Stockholm den 23–24 september hölls ett gränshinderseminarium med tre arbetsgrupper. Den första gruppen behandlade frågor om långtidssjukskrivning, rehabilitering och förtidspensionering. Den andra, som leddes av Åke Gustavsson, behandlade den nordiska språkkonventionen och den tredje behandlade frågor om pensioner.

Även rapporteringen från de olika arbetsgrupperna bekräftade att myndigheterna ser minimala problem medan våra nordiska medborgare kan berätta om en rad svårigheter som möter dem som vill röra sig över gränsen i Norden. Varje år är det mer än 40 000 människor som flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna. Omkring 250 000 med nordiska medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land, så det är många som kan vittna om att det finns byråkratiska hinder som borde vara möjliga att lösa så att vi lättare kan röra oss i Norden.

Under seminariet konstaterades också att ett resultat av det pågående arbetet kunde bli att man av något skäl inte kan harmonisera lagstiftningen eller ens tycker att det är önskvärt av nationella skäl. Men även detta är ett resultat. Viktigt var att ge våra medborgare korrekt information om vad som gäller och att våra medborgare är informerade om konsekvenserna redan innan de flyttar. Seminariet fokuserade på tre olika slags hinder som är olika till sin karaktär och därför kräver olika slags lösningar:

- Ett nordiskt regelverk finns men det fungerar inte eftersom våra myndigheter inte känner till det eller tolkar det olika. Den nordiska språkkonventionen är ett sådant exempel.
- Andra hinder kräver ändring av lagstiftningen i något av våra nordiska länder. Pensioner är ett exempel på detta.
- Till slut har vi hinder som kräver en harmonisering av den nordiska lagstiftningen generellt som t.ex. långtidssjukskrivning, rehabilitering och förtidspensionering.

På såväl regeringssidan som parlamentarikersidan understryks att det inte nödvändigtvis handlar om att de nordiska länderna skall ha en gemensam lagstiftning, däremot att vi kan erkänna varandras lagstiftning.

Ministerrådet presenterade till sessionen ett förslag med en katalog över de åtgärder man avsåg att vidta för att följa upp rapporten. Presidiet erinrade i sitt betänkande över ministerrådsförslaget om rådets tidigare rekommendation om ökad rörlighet över gränserna där vikt lades vid att myndigheternas besked till medborgarna måste bli bindande. En slagkraftig strategi för informationsinsatserna borde utarbetas i samarbete med Nordiska rådet. Hallå Norden borde få utökade befogenheter som stärker verksamheten som central klagoinstans och utredningsbas i nordisk regi, förutsatt att den ges en hållbar ekonomisk ram. Presidiet gav också sitt fulla stöd till ministerrådets målsättningar och åtgärder för att stärka de nordiska avtalen. Genomgång i de olika fackministerråden borde förenas med informationsinsatserna om dessa. Avtalens styrka och svaghet borde vara kända av myndigheterna och information härom vidareföras till medborgarna. Myndigheterna borde rutinmässigt kunna rapportera till den politiska nivån om de klagomål de får från medborgarna. De nordiska avtalen borde gås igenom och jämföras med EU:s/EES regelverk, och Nordiska rådet borde i en dialog med fackministrarna få insyn i denna process. Presidiet noterade med tillfredsställelse att ministerrådet hade lagharmonisering som ett av sina huvudinsatsområden.

I debatten lovordades Norrbacks rapport, och regeringarna uppmanades att snabbt vidta åtgärder för att förverkliga de förslag som presenterats såsom mycket viktiga för medborgarna och för det nordiska samarbetets trovärdighet. Rådet begärde en tidsplan till den 15 januari 2003, vilket den norske samarbetsministern också utfäste sig att presentera. I den senare antagna rekommendationen talas om en konkret tids- och implementeringsplan för var och en av de 23 åtgärder som framgår av bilaga 1 till ministerrådsförslaget. Planen skall omfatta analys av problemställningar, nödvändiga politiska beslut, ändringar i regelverk, lägesbeskrivning och uppföljning. De 23 åtgärderna ligger

inom områden som information, lagharmonisering, arbetsmarknad, social- och hälsovård, konsumenträtt, utbildning, språk och ekonomi/finans. I själva rekommendationstexten nämns att modernisera de nordiska avtalen på arbetsmarknadsområdet och lägga till grund att icke-nordisk medborgare med permanent uppehållstillstånd i ett nordiskt land får samma rättigheter som nordisk medborgare vad gäller möjligheten att arbeta i Norden, att arbeta för lagstiftning om gränsöverskridande betalningar inom Norden i syfte att nivån på avgifterna skall vara densamma som för inhemska betalningar. Vidare rekommenderas ministerrådet att i sin planering och prioritering av insatser mot gränshinder dra in relevanta myndigheter, organisationer och institutioner.

Parallellt med Norrbackutredningen arbetade en utredning som initierats av Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH) med ett förslag om uppföljning av rapporten "Fri rörlighet för alla – gränshinder för funktionshindrades rörlighet i Norden". Förslaget presenterades som ett ministerrådsförslag där ministerrådet bad om rådets synpunkter på de tio problemområdena i NSH-rapporten och utmynnar i tio konkreta åtgärder, däribland en broschyr med information relevant för funktionshindrade vid flyttning, komplettering av ministerrådets och Hallå Nordens hemsidor med länkar till myndigheter och organisationer på handikappområdet och revidering av överenskommelsen om nordisk receptgiltighet.

Välfärdsutskottet konstaterade att generella hinder med konsekvenser för funktionshindrade bestod i brist på information, bristande samarbete mellan ansvariga myndigheter, nationella personnummer som inte fungerade automatiskt i annat nordiskt land samt långa handläggningstider för socialförsäkringsförmåner och social service.

Uppmaningen till regeringarna var att i en första omgång redovisa vilka politiska beslut som krävs för att öka rörligheten inom Norden. Gränshindren är en nordisk symbolfråga som länge diskuterats så nu var det tid för handling. Denna politiska viljeinriktning avspeglades i det svenska ordförandeprogrammet. Ett nytt grepp som Sverige avsåg att ta ,var att arrangera möten med berörda nordiska regioner och myndigheter för att se till att de regelverk och konventioner som redan finns fungerar. I dag är det nämligen så att myndigheterna ofta inte kan upplysa dem som flyttar vilka regler som gäller i det nya landet.

Även om det inte är frågan om en fullständig harmonisering av de nordiska regelverken önskar parlamentarikerna i rådet pressa ministrarna att göra det yttersta för att nå resultat. Man efterlyser konkreta tidsplaner och en regelbunden återrapportering till rådet som gör att det blir kraft i förändringsarbetet. Statsrådet Berit Andnor, ansvarig minister för det nordiska samarbetet, har utsett förre danske statsministern Poul Schlüter till sin särskilde representant. Poul Schlüter har till uppgift att få fart på det konkreta arbetet med avskaffandet av kvarvarande gränshinder. Till Nordiska rådets session i Oslo i oktober 2003 skall han rapportera om konkreta resultat. Poul Schlüter har inlett arbetet med att kontakta de nordiska ländernas statsministrar för att understryka att undanröjandet av gränshinder bör ha högsta prioritet.

4 Nordisk språkförståelse

Kulturområdet är högt prioriterat i det nordiska samarbetet, vilket bl.a. kommer till uttryck genom att nära hälften av ministerrådets budget går till kultursatsningar. Språkförståelsen är en av de viktigaste grunderna för den nordiska samhörigheten. Det kan därför synas anmärkningsvärt att rådet först vid 54:e sessionen på socialdemokratiskt förslag antog en övergripande rekommendation om nordisk språkgemenskap samt också en rekommendation om känedom om den nordiska språkgemenskapen.

Ministerrådet uppmanas i den förstnämnda rekommendationen att skapa ett överordnat organ som utarbetar ett *handlingsprogram för hur den nordiska språkgemenskapen kan värnas* och utvecklas i framtiden, att överväga finansieringen av nordiska lektorat, att utarbeta en ”språk- och kulturportal” där nordiska intressenter kan finna länkar till Internetsajter av relevans för språk, kultur och undervisning för att skapa en nordisk dimension i undervisningen, att utbygga finansieringen av utvecklingen av läromedel, t.ex. genom att inrätta en språkläromedelsfond, att tillse att de fragmenterade resultaten av de nordiska ordboksprojekten blir samlade i en elektronisk ordbok, som görs tillgänglig på Internet, samt att utvidga samarbetet om utveckling av andra språkteknologiska redskap, som t.ex. översättningsprogram, skrivstöd- och språkkontrollprogram samt tal- och textdatabanker.

I den andra rekommendationen uppmanas regeringarna att säkra kunskapen om såväl de skandinaviska som de västnordiska språken och finskan genom skolans läroplaner samt att ställa krav på viss kunskap om nordiska språk och nordisk kultur i lärarutbildningen.

Utskottets talesman påpekade i debatten att den nordiska språkförståelsen och språkgemenskapen, som är nyckeln till utvecklande av nordisk identitet och självförståelse, är utsatt för hård konkurrens från engelskan. Det talades om språkens domänförluster, att de upplevs som obrukbara och tappar terräng där ny kunskap och ny teknologi utvecklas. Vetenskapliga artiklar, avhandlingar och disputationer sker ofta på engelska. Bevarande av nordisk språkförståelse är en viktig del av försvaret av nordisk kultur i en tid då globaliseringstendenser kan hota denna. Inom skolan, där det traditionellt undervisats om grannländernas språk och litteratur, har det dessvärre skett en nedprioritering. Det finns behov av en uppdatering av nordbornas kännedom om varandras språk, och därför rekommenderas skapandet av ett överordnat organ som har ansvar för den nordiska språkgemenskapen och att ministerrådet etablerar ett handlingsprogram för att värna och utveckla denna.

Betydelsen av den nordiska språkförståelsen har ofta understrukits i debatterna kring nordiskt TV-samarbete. TV har en stor plats i nordbornas dagliga liv och utvecklar språk och kultur genom de program som erbjuds. De engelskspråkiga kommersiella kanalernas dominans är därför betänkligen från synpunkten att värna om nordisk kultur och nordiska språk. Det är särskilt

viktigt att säkra ett utbud av nordiskt producerade program för ungdom. Frågan om nordisk sebarhet för TV har i olika skepnader funnits på rådets dagordning i flera årtionden.

Samarbetet inom Nordvision har fungerat sedan 1959 och innebär att man tillsammans producerar 2 300 Nordvisionrelaterade program. Alla försök att komma längre, med målsättningen att nordbor skall kunna se sina grannländers public service-TV, har hittills stupat på upphovsrättsliga avtal, tekniska standarder etc.

Det kan erinras om att EU har delvis samma problem som Norden. Någon inre marknad för TV-tjänster har inte kunnat genomföras i Europa på grund av begränsningar i upphovsrättsliga avtal och skillnader i tekniska standarder för sändningar. Medborgare i andra medlemsstater kan inte abonnera på utländska plattformar eftersom dessa inte innehar rättigheter för medlemsstaten i fråga. Rättigheter för sändningsverksamhet säljs nämligen endast på nationell nivå. I en rapport från Europaparlamentet pekas på vikten av att verka för en inre marknad för digital-TV och att strikta nationella avtal om upphovsrätt inte får vara till hinder för en television utan gränser. Personer bosatta inom EU måste kunna abonnera på tjänster som är tillgängliga i samtliga medlemsstater. Här har Nordiska rådet och EU parallella intressen, och rådet bör kunna gå i bräschen för att lösa detta på nordisk nivå för att i ett längre perspektiv få till stånd en bredare europeisk lösning. Mot bakgrund av debatten i dessa frågor vid sessionen i Reykjavik år 2000 och ett möte mellan dåvarande Nordenutskottet och kulturministrarna väckte mittengruppen ett medlemsförslag som efter utskottsbehandling utmynnade i en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar att samarbeta kring ökade möjligheter att motta de övriga ländernas public service-kanaler. Vidare rekommenderas regeringarna att i god tid innan de analoga sändningarna upphör genomföra förhandlingar som säkrar att alla avtal om upphovsrätt och teknik på området är färdiga senast två år innan de analoga sändningarna upphör. Vid remissbehandlingen av förslaget uttalade TV-bolagen i Danmark, Norge och Sverige skepsis mot förslaget, särskilt vad gällde lagstiftning om digitala sändningar.

Utskottets talesman vid sessionen erinrade om alla misslyckade försök att möjliggöra för nordbor att se varandras TV-program i Norden och om alla löften från ansvariga ministrar. Vissa positiva signaler kan dock noteras genom att det öppnats för bilaterala överenskommelser mellan åtminstone två av de nordiska länderna. Sålunda har ministerierna i Finland och Sverige genom en arbetsgrupp kunnat enas om en gemensam digitalteknik, som blir allnordisk. Upphovsrättsinnehavarna har också kunnat enas så att inga hinder finns att sprida de digitala TV-sändningarna i kabelnäten i Finland och Sverige. Detta avtal anses bevisa att problemen kan lösas praktiskt om det finns politisk vilja. Kulturministrarna ansåg under hösten 2002 att det knappast fanns behov av en ny utredning av frågan, men ville inte motsätta sig samarbetsministrarnas förslag att igångsätta ett utredningsarbete som underlag för politiska överläggningar och ställningstaganden till önskemålen om ökade möjligheter att se de nordiska ländernas TV. Samarbetsministrarna utsåg i december ambassadör Ole Norrback till utredningsman.

5 Nordlig dimension

Den utmaning som EU:s utvidgning med 10 nya medlemsländer kommer att innebära för de nordiska länderna medför ett starkare behov av regionalt samarbete i de nordliga områdena. Hittills har de nordliga delarna av unionen och dess närområden kommit en god bit på väg genom de program som går under samlingsbeteckningen den Nordliga dimensionen.

Vid Nordiska rådets session i Köpenhamn år 2001 lade en arbetsgrupp fram en rapport om den Nordliga dimensionen. Rapporten pekade ut prioriterade problemställningar och lade stor vikt på att lyfta fram vad som behöver göras för att den Nordliga dimensionen skall kunna förverkligas, med tyngdpunkt särskilt på parlamentarikernas roll.

Den Nordliga dimensionen kan primärt ses som ett politiskt begrepp, vars syfte är att utgöra en ram och allmän inriktning för att dra uppmärksamheten till de speciella förhållandena och frågorna i nordligaste Europa och vikten av att stödja utvecklingen av samarbetet med nordvästra Ryssland.

Det övergripande målet med den Nordliga dimensionen är att främja politisk, ekonomisk och social utveckling i regionen och därigenom stärka säkerhet, stabilitet och en hållbar utveckling. Efter EU:s utvidgning kommer det att bli än viktigare att bibehålla och vidareutveckla alla tillgängliga samarbetsformer med Ryssland. Den Nordliga dimensionen syftar också till att vara en funktionell struktur för att främja samordningen mellan olika aktörer och aktiviteter.

För att utveckla den Nordliga dimensionen krävs bl.a.

- större ansträngningar för att göra konceptet operativt och för att skapa samband och sammanhang mellan de politiska ambitionerna och de administrativa strukturerna
- ett ökat tryck från politiskt/parlamentariskt håll för att främja och stödja förverkligandet av den Nordliga dimensionen på såväl nationell, regional, subregional som lokal nivå
- säkra alla parterns åtagande och ansvar för de olika projektens genomförande
- stärka samsynen och samordningen mellan de olika aktörerna och aktiviteterna.

Den 16 december 2002 arrangerade Nordiska rådet i samarbete med ryska federationsrådet och ryska statsduman en parlamentarisk workshop i Moskva om den Nordliga dimensionen. Det övergripande syftet var att stimulera till diskussion om vad parlamentarikerna kan göra för att främja och driva på det praktiska förverkligandet av den Nordliga dimensionen. Detta genomfördes dels genom en belysning av den nuvarande politiska processen, dels genom en genomgång av vilka praktiska resultat som hittills uppnåtts, dels genom analys av vilka framtida utmaningar som väntade.

I riktlinjerna för Nordiska rådets arbete för 2003 anføres att insatser skall göras för att den Nordliga dimensionen skall kunna implementeras och få ett praktiskt genomslag i vardagen.

Såväl Nordiska rådet som Nordiska ministerrådet kommer att intensifiera sina aktiviteter inom den Nordliga dimensionen. I det danska EU-ordförandeskapets riktlinjer för utarbetandet av en ny handlingsplan för 2004–2006 för den Nordliga dimensionen har kommissionen lagt fram ett konstruktivt förslag om de regionala organisationernas medverkan. Nordiska rådet har genom sitt deltagande i parlamentarikerkommittén för Östersjön fått möjlighet att lämna sina synpunkter på handlingsplanen.

Ministerrådet har nyligen tillsatt en arbetsgrupp med uppgiften att utarbeta förslag till strategi för att utveckla samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och andra regionala samarbetsorganisationer och länder inom ramen för den Nordliga dimensionen i EU. Rådet kommer under året att nära följa detta arbete, och ett gemensamt möte mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet planeras. Vidare kommer kontakterna med Europaparlamentet att utvecklas liksom kontakterna med Ryssland, inte minst för att följa upp den tidigare nämnda workshopen i Moskva.

För att ytterligare understryka frågans vikt har Nordiska rådets presidium utsett en särskild rapportör för frågor rörande den Nordliga dimensionen. Presidiet utsåg den danske presidieledamoten Jens Christian Larsen till uppdraget. Huvuduppgift är att löpande följa utvecklingen och löpande orientera presidiet om den Nordliga dimensionen. En särskild rapport kommer att läggas fram till rådets session i Oslo 2003.

6 Temakonferens om nordisk demokrati, Reykjavik den 15–16 april

Nordiska rådet anordnade den 15–16 april 2002 en temakonferens i Reykjavik. Årets temakonferens ingick som ett led i firandet av rådets 50-årsjubileum och hade demokrati som tema. Presidiet fann det naturligt att under jubileumsåret fokusera på de nordiska demokratiernas tillstånd men även att rikta blicken framåt och diskutera vilka faktorer som kommer att påverka demokratin, hur nutidens utmaningar påverkar det framtida Norden.

Temamötet uppdelades på tre block, ett om den nordiska välfärdsstaten och demokratin, ett om nordiska värden i en globaliserad värld och ett i form av en paneldiskussion mellan de olika partigrupperna på temat ”Nordisk demokrati och globalisering – hur bör de nordiska demokratierna se ut i framtiden?”.

Deltagare i temakonferensen var, förutom Nordiska rådets medlemmar andra nordiska parlamentariker och regeringsrepresentanter, ett trettiotal internationella gäster som representerade Baltiska församlingen, Östersjökonferensen, Östersjörådet, OSSE, British-Irish Inter-Parliamentary Body (BI-IPB) samt federationsrådet och statsduman i Ryssland.

De mest uppmärksammade anförandena hölls av Islands president Ólafur Ragnar Grímsson och förre statsministern Carl Bildt, den senare på temat Norden som rollmodell för nya demokratier. Islands president gjorde en exposé över de utmaningar demokratin i de nordiska länderna står inför, såsom globalisering och marknadsliberalism, försvagningen av de politiska partierna, det demokratiska underskott som följde av det växande Europasamarbetet och övrigt internationellt samarbete, framväxten av nya rörelser och opinioner och massmediernas ökade inflytande, men också de möjligheter som ligger i den nya informationsteknologin och ökad användning av folkomröstningar både nationellt och lokalt. Carl Bildt delade ej presidentens syn på globaliseringen och internationaliseringen såsom ett hot mot den nationella demokratin.

Världen var inte bättre förr, inte ens för oss i Norden. Vår nordiska modell hade sitt värde när mer ambitiösa modeller inte var möjliga. Bildt erinrade om sitt tidigare uttalande att Nordiska rådet riskerade att utvecklas till ett reservat för tilltagande irrelevant retorik. Rådet har dock hittat nya former och villkor för en gemenskap som alla upplever som viktig – en starkare betoning av det europeiska samarbetets nordliga dimension.

7 Nordiska rådets 54:e session, Helsingfors den 29–31 oktober

50-årsjubileet

Sessionen kom, inte minst i medierna, att präglas av Nordiska rådets 50-årsjubileum. Den inleddes med ett högtidligt öppningsmöte i närvaro av de nordiska statsöverhuvudena, de nordiska talmännen och tidigare presidenter i rådet. Gratulationer framfördes av bl.a. Finlands och ryska federationsrådets talmän, Europarådets president, Norges statsminister och EU:s miljökommissionär. På kvällen den 29 oktober deltog samtliga vid en festföreställning på Finlands nationalopera, varvid Nordiska rådets priser delades ut. Litteraturpriset tilldelades den norske författaren Lars Saabye Christensen, musikpriset den färöiske tonsättaren Sunleif Rasmussen, natur- och miljöpriset den norske filosofen Arne Naess och det, åtminstone för detta år, nyinrättade filmpriset den finländske regissören Aki Kaurismäki.

Statsministrarnas redogörelse och generaldebatt

Då Sverige från nyåret 2003 skulle överta ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet presenterade statsminister Göran Persson det svenska ordförande-programmet för det kommande året. Programmet har rubriken ”Integration Norden”. Det gäller en integration i fyra nivåer. Först och främst en integration inom våra egna länder. Vi måste se till att de som kommit till våra samhällen som flyktingar och som invandrare också fullt ut integreras, att de får en möjlighet att delta i arbetslivet, att tillägna sig våra respektive språk och att de skyddas mot diskriminering och övergrepp.

Den andra nivån för integration gäller mellan de nordiska länderna, där det finns kvardröjande problem alltifrån regelverk i socialförsäkringar till gränshandel och inte minst skattefrågor, dvs. att fullfölja arbetet med nordbornas rättigheter. Den tredje nivån är integration med närområdet, att fullt ut utveckla den möjlighet som EU:s utvidgning representerar, där de baltiska staterna och Polen snart kommer att vara medlemmar. Slutligen gäller det integrationen mellan Norden och Europa i meningen ett växande EU, alltså integration inom länderna av individernas rättigheter och möjligheter, en integration mellan länderna, en integration mellan Norden och närområdet och en integration mellan Norden och hela den växande Europeiska unionen.

Statsministerns tal lovordades som spännande och visionärt av den socialdemokratiska gruppens danske talesman, som dock även tog upp en debatt om stängningen av Barsebäck. Perssons besked blev att i och med att den första reaktorn stängts hade processen börjat men att man innan man stängde den andra måste vara säker på en strömförsörjning som fungerar för södra Sverige. Frågan var lite mer mångfasetterad än bara en diskussion om kärnkraften; det gällde också att fasa ut det skadliga kol- och oljeberoendet.

Flera talare tog utgångspunkt i Göran Perssons anförande och behandlade integration av minoriteter, t.ex finskspråkiga i Sverige, invandrares möjligheter på arbetsmarknaden i de nordiska länderna, nordbornas rättigheter inklusive den nordiska språkkonventionen, perspektiv inför EU:s kommande utvidgning och problemen i närområdet. Den norske samarbetsministern framhöll att det långvariga arbetet gentemot Ryssland för att få till stånd en nordisk informationspunkt i Kaliningrad skall fortsätta.

Frågestund med samarbetsministrarna

Även vid 54:e sessionen följde man den praxis som grundlagts vid 48:e sessionen med spontana frågor enligt förebild från Sveriges riksdag. Frågorna besvarades av samarbetsministrarna, för svensk del av Berit Andnor.

Ett stort antal svenska rådsmedlemmar tog tillfället i akt att ställa frågor och få spontana svar av samarbetsministrarna. De ämnen som togs upp av frågeställarna var bl.a. samarbete med Baltikum för att stoppa människohandel, minoritetsfrågor, däribland samernas och finska språkets ställning i Sverige, gränstrafiken Norge–Sverige, Kvarkestrafiken, skattefrågor i Öresundsområdet, Barsebäck, internordisk färdtjänst, EU:s konvent samt nordisk grannlands-TV.

Huvudtema på Nordiska rådets 54:e session var gränshinderfrågorna. Andra viktiga teman var EU:s regionalpolitik, rasism och integration, människohandel och kriminalitet, utslagning på arbetsmarknaden och en framtida arbetsbrist, bärkraftig utveckling samt kommunikation–mobilitet–forskning.

Debatterna i sin helhet återfinns i det tryckta protokollet från sessionen. Även den fullständiga texten till frågorna och svaren återfinns i det tryckta protokollet.

8 Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president och högst 12 andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ då plenarförsamlingen inte är samlad. Presidiet bereder övergripande politiska frågor, den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt tillser att rådets verksamhet samordnas med verksamhet i de nationella parlamenten och internationella organisationer. Presidiet behandlar även budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitik. Det sistnämnda har i hög grad präglat presidiets verksamhet under år 2002. Medlemmar av presidiet har sålunda besökt Moskva och S:t Petersburg för en konferens om den Nordliga dimensionen samt Europaparlamentet och andra organisationer i Strasbourg samt även deltagit i Baltiska församlingens 21:a och 22:a sessioner i Vilnius respektive Riga. I april deltog medlemmar av rådet i en konferens om livsmedelssäkerhet i Vilnius, arrangerad i samarbete mellan Nordiska rådet, Baltiska församlingen och Benelux interparlamentariska församling.

Svenska representanter i presidiet har varit Chris Heister, Anita Johansson, Elver Jonsson och Ragnwi Marcelind. Nuvarande svenska medlemmar i presidiet är Anita Johansson och Ragnwi Marcelind.

Viktiga ärenden som presidiet förde fram till sessionen var ministerrådsförslaget om nordiska samarbetets budget för 2003 samt redogörelse för planerna för det nordiska samarbetet och ministerrådsförslaget om uppföljning av rapporten ”Nordbornas rättigheter”. En av presidiets viktigaste åtgärder under året har varit att öka pressen på regeringarna att undanröja gränshinder i Norden. Presidiet ställde sig bakom de förslag som framlades av ambassadör Ole Norrback och underströk också invandrarnas plats i det nordiska samarbetet och vikten av att nordiska avtal även omfattar de ”nya” nordborna.

På förslag av presidiet antog rådet en rekommendation om stöd av demokratiutvecklingen i Kaliningrad. Rådet uppmanade Nordiska ministerrådet att ta initiativ till en givar- och biståndskonferens för att bättre kunna prioritera och samordna de många projekt och förslag som finns för att få till stånd en gynnsam utveckling i Kaliningrad. Rådet underströk också betydelsen av att Nordiska ministerrådet upprättar ett informationskontor i Kaliningrad. Utgångspunkt för presidiets diskussion om Kaliningrad hade varit en rapport om enklavens situation utarbetad av riksdagsledamoten Christel Anderberg. I rapporten framhålls att miljösituationen i Kaliningrad är katastrofal. Hälsoläget för Kaliningrads befolkning är, enligt rapporten, också mycket dåligt. Befolkningen minskar då dödligheten överskrider nativiteten. Antalet hiv-smittade är det högsta i Europa och sex gånger högre än i övriga Ryssland. Det största hälsoproblemet anses dock tbc orsakat av resistenta bakteriestammar vara.

I samband med nyheten om mordet på Fadime Sahindal uttalade presidiet att Nordiska rådet genom sin verksamhet vill bidra till och stödja en positiv utveckling för mångkulturella samhällen i Norden och motarbeta alla former av främlingsfientlighet och rasism. Nordiska rådet arbetar för att stärka kvinnornas ställning och för ökad jämställdhet i våra samhällen. Presidiet hänvisade också till den rekommendation som antagits i november 2001 om åtgärder mot tvångsäktenskap. I mars 2002 riktade presidiet en uppmaning till Nordiska ministerrådet att skyndsamt behandla frågan om åtgärder mot tvångsäktenskap och våld mot invandrarkvinnor i Norden.

I samband med temamötet om nordisk demokrati i april 2002 antog presidiet en framställan i sju punkter till de nordiska ländernas regeringar om att bl.a. formulera en gemensam ståndpunkt inför förhandlingarna om EU:s kommande programperiod för regionalpolitiken. Det konstateras att utvidgningen kan komma att medföra en större koncentration av stödområdena och reducera möjligheterna för de nordiska länderna att delta i strukturfondsprogrammen. Av debatten under sessionen framgick att det fanns en viss oenighet om innehållet i rekommendationen. Alla var inte beredda att redan nu formulera gemensamma förhandlingsmandat inför förhandlingarna om utformningen av EU:s framtida strukturpolitik. Debatten fortsätter under 2003 då kommissionens förslag till förordning väntas bli presenterad.

9 Utskotten och kontrollkommittén

Rådet har från den 1 januari 2002 återgått till en sakindelning av utskotten. De fem fackutskotten är: kultur- och utbildningsutskottet, medborgar- och konsumentutskottet, välfärdsutskottet, miljö- och naturresursutskottet samt näringsutskottet. Utskotten förbereder saker i rådet innan beslut fattas av plenarförsamlingen eller presidiet. De behandlar medlemsförslag, regerings- och ministerrådsförslag, berättelser från nordiska institutioner, regeringarnas och ministerrådets meddelanden med anledning av antagna rekommendationer, inkomna skrivelser samt andra ärenden som enligt rådets arbetsordning hör till respektive utskotts ansvarsområde.

Under senare år har utskottsmötena – med undantag av sommarmötena – hållits tillsammans med bl.a. presidiet och partigruppernas möten.

Kultur- och utbildningsutskottet

I den nya utskottsstrukturen svarar kultur- och utbildningsutskottet för ärenden som rör kultur, dvs. allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier, språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt Föreningen Norden, frivilligsektorn samt utbildning, undervisning och forskning. Svenska medlemmar i utskottet från början av året var Åke Gustavsson (ordförande), Lennart Daléus, Lars Hjertén och Lennart Gustavsson. Nuvarande medlemmar är Lars Wegendal (ordförande), Tuve Skånberg, Heli Berg och Nils-Erik Söderqvist.

Kultur- och utbildningsutskottets sommarmöte hölls på Bornholm den 27–28 juni i direkt anslutning till junimötena i Köpenhamn. Sommarmötet påbörjades i Ystad med en redogörelse för rapporten *Nordisk kulturpolitik i förändring*, ett forskningsprojekt som finansierats av Nordiska kulturfonden. Vid utskottsmötet den 28 juni ingick en diskussion om regional kulturutveckling på Bornholm med bl.a. danska deltagare från EU-sekretariatet och för EU-programmet Leader.

Mot bakgrund av konklusionerna i rapporten *Nordisk kulturpolitik i förändring* väcktes ett utskottsförslag om nordisk kulturpolitik innebärande bl.a. att säkra tillgängligheten till kultur för alla och en realisering av det mångkulturella Norden.

Övriga viktiga frågor som behandlats av utskottet under året är *den nordiska språkgemenskapen*, evaluering av Nordiska ministerrådets strategi för samarbete med frivilligsektorn, nordisk formgivning och design och *nordiskt TV-samarbete*. Dessutom behandlades frågan om *mobilitet*, dvs. stöd till studier i annat nordiskt land på olika nivåer i utbildningen, däribland möjligheter till ett utbildningsår i annat nordiskt land. *Forskning* är även ett viktigt ämnesområde för utskottet, som föreslagit utarbetande av en ”vitbok” om utbyggnad av Norden till en internationellt ledande forsknings- och närings-

livsregion. En arbetsgrupp har under året behandlat ett förslag om Västnordens kultur.

En serie konferenser anordnades under året av Nordiska ministerrådet om ”skolgång till alla”, med deltagande av utskottets medlemmar, med avslutning i samband med rådets session i Helsingfors. En uppföljning av konferenserna kommer att ske i utskottet.

Välfärdsutskottet

Utskottet svarar i den nya utskottsorganisationen för ärenden som rör välfärds- och trygghetssystem, social- och hälsovård, handikapp, bostadspolitik, familj, barn och unga samt narkotika. Enda svenska medlem var under början av året Margareta Israelsson. Nuvarande medlemmar i utskottet är Margareta Israelsson och Gabriel Romanus.

I början av året hade utskottet en hearing om stödet till de små patient- och handikapporganisationerna i Norden. Ett utskottsförslag om att utreda hur *stödet till små patient- och handikapporganisationer* i Norden kan utformas antogs. Flera andra förslag inom områdena hälsovård och handikapp har väckts, däribland om *telemedicin* mellan de nordiska länderna, *elektroniska fackböcker för synskadade* och hälsovårdssystem i Norden. Utskottet har också haft en hearing om välfärdsforskning.

En arbetsgrupp med uppgift att följa upp utvecklingen av det nordiska samarbetet inom området barn och unga inrättades. Margareta Israelsson (s) är ordförande i gruppen som i övrigt består av en representant från vardera partigrupp. I arbetsgruppens mandat ingår bl.a. att rapportera om situationen för barn och unga i Norden, Baltikum och Ryssland. Sedan ett medlemsförslag om den sociala situationen för barn och unga på Grönland väckts, ingår också detta i mandatet och skall särskilt uppmärksammas av arbetsgruppen. Under året antogs också ett förslag om hjälp till barn och unga som vuxit upp i isolerade trossamfund.

Utskottet har sedan tidigare tre rekommendationer som berör narkotikafrågor. Dessa rekommendationer har avskrivits för att utskottet i stället skall upprätta ett samlat nytt förslag. Dessutom planerar man att, tillsammans med medborgar- och konsumentutskottet, arrangera ett seminarium med narkotikaproblematiken som tema under våren 2003.

Medborgar- och konsumentutskottet

I den nya utskottsstrukturen svarar detta utskott för ärenden rörande demokrati, mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, konsumentfrågor, säkra livsmedel, kriminalitet (inklusive internationell brottslighet och terrorism), lagstiftning, invandring och flyktingar samt samarbete mot rasism. Svenska medlemmar från början av året var Ann-Marie Fagerström, Eva Johansson, Christel Anderberg och Charlotta L Bjälkebring. Nuvarande medlemmar är Marianne Carlström, Berndt Sköldestig, Inger René och Lennart Gustavsson.

Utskottet har under året koncentrerat sitt arbete till frågorna om flykting- och asylpolitiken i Norden och organiserad kriminalitet samt den nordiska terroristlagstiftningen ur ett människorättsperspektiv.

Den arbetsgrupp som tillsattes år 2000 om rasism och främlingsfientlighet avslutade under året den andra delen av sitt mandat. Som ett resultat av arbetsgruppens arbete väcktes ett utskottsförslag om åtgärder för att bekämpa rasism och främlingsfientlighet samt att främja integration. Förslaget utmynnade i två rekommendationer som rör *insatser inom utbildnings/folkbildningsområdet, arbetsmarknadsområdet, forskningsområdet och medieområdet* och ett internt beslut om *Nordiska rådets journaliststipendium år 2003* som antogs av plenarförsamlingen.

Utskottet ordnade under våren i samarbete med Nordiska polisförbundet ett seminarium om organiserad kriminalitet. Utskottets sommarmöte hölls i S:t Petersburg. Tema för mötet var organiserad kriminalitet, och utskottet träffade bl.a. representanter för den lokala duman, deltog i ett rundabordssamtal om organiserad brottslighet i nordvästra Ryssland och S:t Petersburg och kampen mot denna. Utskottet besökte även ett kriscenter som upprättats för kvinnor som bl.a. varit utsatta för trafficking. Utskottets arbete med frågorna utmynnade i tre utskottsförslag som resulterade i fyra rekommendationer: en rekommendation om *utbildningsinsatser till yrkesgrupper som kommer i kontakt med offer för trafficking samt stödinsatser för kvinnor i Ryssland och de baltiska länderna*, en rekommendation om *möjlighet till individuell prövning om uppehållstillstånd för offer för trafficking*. Vidare antog rådet en rekommendation om *bekämpande av korruption och pengatvätt* samt en rekommendation om *polisens roll och specialutbildning av polis*.

Utskottets rapportör om Kaliningrad, Christel Anderberg, lämnade sin slutrapport till utskottet. Mot bakgrund av att utrikespolitiska frågor ligger inom presidiets arbetsområde beslöt utskottet av översända rapporten till presidiet för vidare behandling.

Miljö- och naturresursutskottet

I den nya utskottsindelningen svarar miljö- och naturresursutskottet för ärenden inom miljö, jord- och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Svenska medlemmar i utskottet från början av året var Kaj Larsson, Ewa Larsson och Ola Karlsson (vice ordförande). Nuvarande medlemmar är Sinikka Bohlin, Barbro Feltzing, Agne Hansson och Ola Sundell.

I samband med septembermötet anordnade utskottet ett *seminarium om rovdjurspolitik och viltvård* som samlade ett trettiotal inbjudna gäster och bjöd på en livlig diskussion mot bakgrund av rådets rekommendation om nordisk rovdjursförvaltning.

Utskottet har haft tre rapportörer som avgivit rapport under året: Ewa Larsson om radioaktiva utsläpp från Sellafield, Kaj Larsson om havsmiljöfrågor och Paula Lehtomäki om miljörelaterade hälsoproblem i Karelen. Sistnämnda rapport utmynnade i utskottsförslag och två rekommendationer från sessionen om respektive *nordiska insatser för vattenvård och hälsa i Karelska*

republiken och finsk projektering i Karelska republiken. Rapporten om havsmiljöfrågor behandlades vid en hearing/temamöte i samband med utskottens junimöten i Köpenhamn och utgjorde grundval för ett utskottsförslag till sessionen, om *nordiska insatser för att styrka genomslaget för forskarråd-givning vid beslut om fiskerikvoter m.m.*, som emellertid – efter protester från Färöarnas representanter – återremitterades till utskottet. Rådet tog dock en rekommendation om *EU:s beslut om dioxin*, som också berör fiskeriet. Frågan om Sellafield diskuterades med representanter för BIIPB (British-Irish Inter-Parliamentary Body) i samband med utskottens möte i Reykjavik i april och vid ordförandens resa till BIIPB:s möte i Manchester, i november, då även Sellafield besöktes.

Näringsutskottet

Näringsutskottet svarar i den nya utskottsorganisationen för ärenden som rör villkoren för ekonomi och produktion, näring/industri, inre marknad, handel, fri rörlighet, borttagande av gränshinder, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, infrastruktur, transport och kommunikation samt IT. Svenska medlemmar i utskottet från början av året var Reynoldh Furustrand, Per Erik Granström, Jan Erik Ågren och Kent Olsson. Nuvarande medlemmar är Reynoldh Furustrand, Per Erik Granström, Runar Patriksson och Kent Olsson (ordförande).

Utskottet har under året i huvudsak arbetat med arbetsmarknadsfrågor och företagsbeskattning. Som tema för den arbetsmarknadspolitiska rapporten angav näringsutskottet ”den inkluderande arbetsmarknaden”. Sommarmötet, med arbetsmarknadsfrågor som tema, ägde rum i Tallinn, och utskottet mötte både den estniska arbetsmarknadsministern och representanter för arbetsmarknadens parter. Näringsutskottet har behandlat två förslag väckta av den vänstersocialistiska gröna gruppen med inriktning på att stärka arbetsmarknadsstrukturen i de baltiska länderna. Utskottet beslöt efter omröstning att rekommendera rådet att inte företa sig något med anledning av förslagen. Den vänstersocialistiska gröna gruppens representant yrkade vid plenarförsamlingens behandling av förslaget på återremiss av båda förslagen, vilket senare drogs tillbaka efter en överenskommelse om att frågan om kontakter med den baltiska arbetsmarknaden fortsatt skulle kvarstå på näringsutskottets arbetsplan. Utskottet har därefter tillsatt en arbetsgrupp för denna fråga.

Den arbetsgrupp om företagsbeskattning, under ledning av Per Erik Granström, som tillsattes år 2000 med ett tvåårigt mandat lämnade under året sin slutrapport. Arbetsgruppens arbete resulterade i ett utskottsförslag om skadlig skattekonkurrens som utmynnade i två rekommendationer för att *motverka skadlig skattekonkurrens*.

Utskottet har även behandlat ett medlemsförslag om igångsättande av en utredning om de följder som avsaknaden av en gemensam valuta orsakar för det nordiska samarbetet men inte lyckats nå politisk enighet om frågan.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt även ärenden i samband med nordiska samarbetsavtal, rådets arbetsordning och interna stadganden.

Medlem av presidiet kan inte ingå i Kontrollkommittén. Svenska medlemmar i Kontrollkommittén var från början av året Eva Johansson och Kent Olsson (ordförande). Nuvarande medlemmar är Berndt Sköldestig och Agne Hansson (ordförande).

Kommittén har 2001–2002 bl.a. arbetat med kontrolluppgiften utvärdering av det nordiska forskningsstödet. Uppgiften utfördes av Norsk Institut for studier av forskning og udvikling (NIFU). På grundval av dess rapport föreslog kommittén en rekommendation (nr 41) syftande till att ge *större parlamentariskt inflytande vad gäller forskningen* och bättre synergieffekt med nationella forskningsprogram.

Texten till rekommendationerna, de interna besluten och framställningarna finns i bilaga 2.

10 Östersjösamarbetet

Regeringarnas Östersjösamarbete äger rum inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS) som har sitt sekretariat i Stockholm (Strömsborg). Den första parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) organiserades av Finlands riksdag i januari 1991. Då det var viktigt att involvera de baltiska länderna, som då ännu hörde till Sovjetunionen, kom denna och följande konferenser att ha både nationella och regionala parlament som deltagare. Nordiska rådet var denna gång inte inviterat, men den andra konferensen organiserades av Nordiska rådet i Oslo 1992. Rådssekretariatet har därefter fungerat som sekretariat för Östersjökonferenserna. Följande konferenser har hållits i Warszawa, Rönne (Bornholm), Riga, Lybeck, Mariehamn, Malmö och Greifswald.

Den 11:e parlamentariska Östersjökonferensen hölls den 30 september och 1 oktober 2002 i S:t Petersburg. Det ena huvudtemat för konferensen var sätt att åstadkomma integration och samarbete i Östersjöområdet med utgångspunkt i den Nordliga dimensionen och dess inverkan på miljöpolitiken samt Kaliningrads roll. Det andra huvudtemat var sjösäkerhet.

Vid mötet i S:t Petersburg antogs en ändring av parlamentarikerkommitténs sammansättning. Konferensen beslöt att utöka kommittén med två representanter innebärande att Ryssland liksom Nordiska rådet fick ytterligare en medlem i kommittén. Nordiska rådets representant utses av dess presidium på förslag från partigrupperna. För närvarande representeras rådet av Outi Ojala, Finland, och Kent Olsson, Sverige.

Förberedelserna för nästa parlamentarikerkonferens är i full gång. Huvudtema för konferensen som äger rum i Uleåborg i september 2003 är kunskaps-samhället. Andra frågor som kommer att tas upp är oljetransporter och sjösäkerhet. Kommittén har informerats om svårigheterna att höja medvetenheten om sjösäkerheten i Ryssland och om behovet av bistånd med finansiering för att rusta upp flottan.

Slutdokumentet från konferensen bifogas berättelsen, bilaga 3.

11 Arktiskt samarbete

Det arktiska parlamentarikersamarbetet har fortlöpt på sedvanligt vis under 2002 med tre möten för Arktiska samlarbetskommittén. Från svensk sida medverkade Lennart Daléus i de två första mötena, i Helsingfors respektive Strasbourg, och Runar Patriksson i det tredje i Ottawa. I augusti hölls i Tromsö den 5:e arktiska parlamentarikerkonferensen. Drygt 60 parlamentari-ker från den arktiska regionen deltog. Sveriges riksdag representerades av Lennart Daléus, Birgitta Ahlqvist, Stig Eriksson och Runar Patriksson och Nordiska rådet av Elver Jonsson och Ewa Larsson.

Flera av de frågor som samlarbetskommittén drivit under året har resulterat i konkreta förslag. På Arktiska rådets ministermöte antogs formellt projektet "Arctic Human Development Report" som avser studium av levnadsförhål-landen i den arktiska regionen och som initierats av kommittén. Lennart Da-léus presenterade en rapport om IT-utveckling vid Tromsökonferensen och fick stort gehör. Island kommer under sitt ordförandeskap i Arktiska rådet att prioritera IT-frågor, vilket ger goda möjligheter att utveckla samlarbetet mel-lan regeringssidan och samlarbetskommittén i frågan, i synnerhet som Island samtidigt övertar sekretariatet för kommittén. Övriga frågor som diskuterats är arktiska aspekter i samband med Johannesburgsmötet om global hållbar utveckling, olje- och gasutvinning, fiskeindustrin och den marina miljön samt klimatförändringar.

Samlarbetet med Europarådet fungerar mycket bra genom dess permanenta representant i samlarbetskommittén. Samlarbetet med Europarådets parlamen-tariska församling utvecklades vid mötet i Strasbourg. En besvikelse är att USA inte heller detta år visat särskilt stort intresse. Det danska ordförande-skapat i EU under hösten bidrog till ett ökat fokus på den Nordliga dimen-sionen.

Slutdokumentet från konferensen bifogas berättelsen, bilaga 4.

BILAGA 1

Svenska delegationen

Vald den 18 oktober 2001

Medlemmar

Anita Johansson (s)
Chris Heister (m)
Reynoldh Furustrand (s)
Kaj Larsson (s)
Charlotta L Bjälkebring (v)
Jan Erik Ågren (kd)
Lars Hjertén (m)
Margareta Israelsson (s)
Christel Anderberg (m)
Eva Johansson (s)
Per Erik Granström (s)
Lennart Gustavsson (v)
Ragnwi Marcelind (kd)
Kent Olsson (m)
Åke Gustavsson (s)
Lennart Daléus (c)
Elver Jonsson (fp)
Ola Karlsson (m)
Ann-Marie Fagerström (s)
Ewa Larsson (mp)

Suppleanter

Sven Hulterström (s)
Bo Lundgren (m)
Sinikka Bohlin (s)
Urban Ahlin (s)
Jonas Ringqvist (v)
Gunilla Tjernberg (kd)
Sten Tolgfors (m)
Agneta Brendt (s)
Carl Fredrik Graf (m)
Karin Jeppsson (s)
Berndt Sköldestig (s)
Claes Stockhaus (v)
Alf Svensson (kd)
Birgitta Wistrand (m)
Kristina Zakrisson (s)
Marianne Andersson (c)
Lars Leijonborg (fp)
Göran Lennmarker (m)
Annika Nilsson (s)
Ingegerd Saarinen (mp)

Vald den 15 oktober 2002 med kompletteringsval den 28 november

Medlemmar

Anita Johansson (s)
Reynoldh Furustrand (s)
Kent Olsson (m)
Heli Berg (fp)
Margareta Israelsson (s)
Per Erik Granström (s)
Ragnwi Marcelind (kd)
Lennart Gustavsson (v)
Marianne Carlström (s)
Inger René (m)
Sinikka Bohlin (s)
Gabriel Romanus (fp)
Agne Hansson (c)
Lars Wegendal (s)
Ola Sundell (m)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Barbro Feltzing (mp)
Tuve Skånberg (kd)
Berndt Sköldestig (s)
Runar Patriksson (fp)

Suppleanter

Britt Bohlin (s)
Paavo Vallius (s)
Bo Lundgren (m)
Lars Leijonborg (fp)
Eva Arvidsson (s)
Michael Hagberg (s)
Alf Svensson (kd)
Elina Linna (v)
Ann-Kristine Johansson (s)
Cecilia Widegren (m)
Lennart Nilsson (s)
Marita Aronson (fp)
Maud Olofsson (c)
Monica Green (s)
Göran Lennmarker (m)
Ronny Olander (s)
Maria Wetterstrand (mp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lena Ek (c)
Sverker Thorén (fp)

BILAGA 2

**Rekommendationer,
yttranden och interna beslut
antagna vid
Nordiska rådets 6:e extrasession och
54:e sessionen
samt
framställningar antagna av presidiet
under år 2002**

Framställningar antagna av Presidiet

Fremst. 1/2002¹ Överföring av pengar mellan de nordiska länderna (A 1282/presidiet)

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

å gjennomgå betalingsformidlingssystemet mellom de nordiske land. En slik gjennomgang må ha som mål at det treffes beslutninger som vil gjøre det billigere for privatkunder, gi kundene bedre informasjon og redusere tiden slike betalingsoppdrag tar.

Fremst. 2/2002² EU:s regionalpolitik (A 1277/næring)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1. att de nordiska länderna formulerar en gemensam ståndpunkt inför förhandlingarna om EU:s kommande programperiod för regionalpolitiken enligt vilken det slås fast att de nordiska länderna har Europas arktiska delar och att detta kräver särskilda åtgärder för att de regionala utvecklingsnivåerna skall bibehållas,
2. att de nordiska länderna gemensamt agerar för en ändring av EU:s konkurrenslagstiftning så att mer utrymme ges för en effektiv och friare nationell regionalpolitik och att nya insatsområden intas i strukturfondsprogrammen som passar de perifera områdena i Norden,
3. att de nordiska länderna företar en inventering av innehållet i Den nordliga dimensionen och gemensamt stöder och driver på utvecklandet av EU:s strukturfondsprogram så att åtgärder inkluderas som innebär att EU:s handlingsprogram för Den nordliga dimensionen förverkligas,
4. att de nordiska länderna gemensamt agerar för att EU:s kommande strukturfondsprogram möjliggör stöd för uppbyggnad av infrastruktur i de nordiska glesbygdsområdena i syfte att därmed minska klyftorna mellan tätort och landsbygd,
5. att de nordiska länderna gemensamt agerar för att EU också i ett regionalpolitiskt perspektiv understöder utvecklingen i gräns- och närområdena till Ryssland och Baltikum,

¹ Vedtatt av Presidiet 29. Januar 2002 i Oslo.

² Vedtatt av Presidiet 15. April 2002 i Reykjavík.

6. *att* de nordiska länderna gemensamt överenskommer om en nordisk modell där staten tar huvudansvaret för en utbyggnad av infrastrukturen för ny teknologi så att en jämlik tillgång den nya teknologin garanteras alla nordiska invånare,
7. *att* de nordiska länderna fortsatt skall koordinera och utveckla sitt regionalpolitiska samarbete genom att stödja regionalpolitisk forskning och utveckling, bl.a. genom att stödja och utveckla Nordregios verksamhet.

Rekommendationer antagna vid Nordiska rådets 54:e session

Rek 3/2002

Nordbornas rättigheter (B 215/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* en konkret tidsplan och implementeringsplan sätts för var och en av de 23 åtgärderna som framgår av bilaga 1 till ministerrådsförslaget att lämnas till Nordiska rådet senast den 15 januari 2003. Tids- och implementeringsplanen skall omfatta analys av problemställningar, nödvändiga politiska beslut, ändringar i regelverk, statusbeskrivning och uppföljning,
2. *att* modernisera de nordiska avtalen på arbetsmarknadsområdet och lägga till grund att icke-nordisk medborgare med permanent uppehållstillstånd i ett nordiskt land får samma rättigheter som nordisk medborgare vad gäller möjligheten att arbeta i Norden samt att innan våren 2003 anmäla vilka åtgärder som verkställts för att uppnå denna målsättning,
3. *att* Nordiska ministerrådet i de framtida budgetförslagen avsätter tillräckliga resurser till Hallå Norden, så att Hallå Norden skall kunna medverka till att bistå de nordbor som råkar ut för hinder vid flyttning/pendling eller studier inom Norden samt för att Hallå Norden årligen skall kunna avge rapportering om omfattningen och karaktären av befintliga gränshinder,
4. *att* ministerrådet i sin planering och prioritering av insatser mot gränshinder också indrar relevanta myndigheter, organisationer och institutioner, härunder Föreningarna Norden, de åtta nordiska gränsregionerna, branchorganisationer, konsumentorganisationer etc.,
5. *att* arbeta för en lagstiftning om gränsöverskridande betalningar inom Norden i syfte att nivån på avgifterna skall vara densamma som på inhemska betalningar; ministerrådet rekommenderas att ta utgångspunkt i den modell som antagits av Europaparlamentet och Europeiska rådet (förordningen (EG) nummer 2560/2001)),
6. *att* i övrigt genomföra de föreslagna åtgärderna i ministerrådsförslag om uppföljning av rapporten Nordbornas rättigheter (B 215/presidiet) med beaktande av de synpunkter som framgår av presidietts betänkande över ministerrådsförslaget.

Rek 4/2002 Redogörelse till Nordiska rådets nationella delegationer om uppföljning av rekommendationer

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att till Nordiska rådets nationella delegationer årligen lämna en redogörelse för vad man nationellt har gjort med anledning av de rekommendationer som antagits på föregående session.

Som en synnerligen viktig del av uppföljningen av ministerrådsförslaget om uppföljningen av Nordbornas rättigheter understryker Nordiska rådet betydelsen av rådets rekommendation till de nordiska ländernas regeringar om att regering, vid framläggning av lagförslag i parlamentet, upplyser om eventuella konsekvenser i förhållande till de övriga nordiska länderna.³

Rek 5/2002 Fri rörlighet för alla (B 214/velferd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att fastställa ministerrådsförslaget om uppföljning av rapporten "Fri rörlighet för alla – gränshinder för funktionshindrades rörlighet i Norden" B 214/velferd med beaktande av de synpunkter som framförts om att de föreslagna informationsåtgärderna också åtföljs av konkreta utbildningsinsatser för berörd personal i relevanta kommunala och statliga myndigheter.

Rek 6/2002 Införsel av hund och katt mellan de nordiska länderna (A 1265/miljö)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att utreda behovet av en harmonisering av de nordiska ländernas nationella bestämmelser om införsel av hund och katt för att underlätta rörelsefrihet i Norden.

Rek 7/2002 Bekæmpelse af racisme og fremmedfjendtlighed og fremme af integration inden for arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet (A 1299/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* tage initiativ til at området racisme og etnisk mangfoldighed bliver en obligatorisk del i uddannelserne hos dem som skal arbejde i uddannelses- og socialsektorerne, retssystemet og andre rele-

³ Se rekommendation 18/2002 Konsekvensoplysninger og henvisning til de nordiske landes lovgivning i det nationale lovgivningsarbejde.

vante erhvervsfag og tilbydes som efteruddannelse. Målsætningen skal være omfattende nok til at skabe interkulturel kompetence blandt disse faggrupper,

2. *at der i hvert af de nordiske lande findes mulighed for som hovedfag at studere området racisme, interkulturel kommunikation og etnisk mangfoldighed ved en højere uddannelsesinstitution,*
3. *at stimulere rekruttering af lærere af etniske minoriteter til de respektive landes uddannelsesinstitutioner og børnehaver,*
4. *at sørge for, at skolen opfylder sin rolle hvad angår oplæring af børn og unge i menneskerettighedernes og demokratiets principper,*
5. *at opfordre og støtte folkehøjskoler og studieforbund (folkbildning/folkoplysning) til at sætte spørgsmålene omkring etnisk mangfoldighed og bekæmpelse af racisme på dagsordenen samt at opfordre dem til at motivere folk af etniske minoriteter til at deltage i kursusaktiviteterne,*
6. *at den offentlige sektor indtager en førende rolle hvad angår rekruttering af folk af etniske minoriteter til de offentlige arbejdspladser. Dette kræver bl.a. efteruddannelse af personalet på de offentlige arbejdspladser, ledere, mellemledere og personalechefer samt arbejdsformidlingerne for herved at sikre en optimal forståelse for de etniske minoriteters kvalifikationer og kompetencer samt betydningen af mangfoldighedsledelse. Regeringerne skal endvidere se til, at der oprettes kvalifikationsvurderingscentre som etniske minoriteter kan henvende sig til,*
7. *at tage initiativ til 3-parts forhandlinger med deltagelse af arbejdsmarkedets parter og regering, med henblik på at opstille klare målsætninger for etnisk mangfoldighed på arbejdsmarkedet og at der stilles de nødvendige redskaber til rådighed (konsulenter, erfaringsudveksling m.m.),*
8. *at sikre, at public service media, er førende i at skabe gode eksempler hvad angår bekæmpelse af racisme og i at fremme kulturel mangfoldighed. Dette kræver anerkendelse af behovet for multikulturel medier og indebærer bl.a. efteruddannelse og træning af journalisterne, ansættelse af journalister af etniske minoriteter, journalisternes faglig dialog med indvandrerorganisationer og en større plads til etniske minoriteters stemmer i nyheds- og programsproduktioner,*

9. *at se til, at relevante myndigheder gennemgår indholdet i de journalistiske uddannelser med henblik på at sikre, at det faglige indhold styrkes i retning mod større fokus på oplæring i interkulturel kommunikation og etnisk mangfoldighed og fremstilling af nuanceret billede af etniske minoriteter.*

Rek 8/2002

**Strategi for bekæmpelse af racisme og fremmedfjendtlighed og fremme af integration
(A 1299/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at se til, at der på nordisk niveau bliver udarbejdet fælles definitioner over begreber som er af betydning i diskussionen vedrørende racisme, fremmedfjendtlighed, racediskrimination og spørgsmål vedrørende integration,*
2. *at oprette en fælles nordisk kundskabsbase over spørgsmål vedrørende racisme, fremmedfjendtlighed, racediskrimination, integration og mangfoldighed, herunder pålidelig database over gode eksempler på området, forskning, lovgivning, klageorganer, institutioner, organisationer, internationale forhold, m.m. Ansvarlige for kundskabsbasen skal have det til opgave at indsamle, registrere og analysere data,*
3. *at tage initiativ til og yde øget støtte til fælles nordiske forskningsprojekter vedrørende racisme, fremmedfjendtlighed, racediskrimination og spørgsmål vedrørende integration og mangfoldighed som øger kundskaben af området og eventuelt kan danne grundlag for fælles nordiske tiltag på området,*
4. *at arrangere et fælles nordisk seminar, hvor hovedopgaven er udveksling af gode erfaringer med arbejdet med etnisk mangfoldighed og integration i skolen. På seminaret skal deltage repræsentanter fra enkelte skoler, skolemyndigheder, forældreforbund, indvandrerorganisationer samt eksperter, parlamentarikere og regeringsrepræsentanter m.m. Resultaterne, dokumentation af gode eksempler, skal publiceres,*

5. *at* arrangere et fælles nordisk seminar om mangfoldighedsledelse (diversity management), hvor hovedopgaven er spørgsmålet om, hvad mangfoldighedsledelse kan bidrage til i virksomhederne og udveksling af gode erfaringer med arbejdet med etnisk mangfoldighed på arbejdspladserne. På seminaret skal deltage repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter, frivillige organisationer, parlamentarikere og regeringsrepræsentanter samt relevante eksperter på området m.m. Resultaterne, dokumentation af gode eksempler, skal publiceres,
6. *at* tage initiativ til oprettelse af en nordisk stafet-ordning indenfor området antidiskrimination og etnisk mangfoldighed. Ordningen skal køre på tværs af de nordiske landegrænser, men i øvrigt køre som den Stafet-ordning som Nævnet for Etnisk Ligestilling er ansvarlig for i Danmark, herunder afholdelse af de årlige Stafet-konferencer med omfattende deltagelse af frivillige organisationer,
7. *at* opfordre Nordisk Journalistcenter (NJC) til at regelmæssigt arrangere kurser hvor temaet drejer sig om mediernes rolle og ansvar i opinionsdannelse omkring racisme, fremmedfjendtlighed og etnisk mangfoldighed. NJC skal også opfordres og støttes til at udføre forskning på området.

Rek 9/2002

Skadelig skattekonkurrence (A 1300/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* det på et tidligt tidspunkt i lovgivningsprocessen af skatteforslag, sikres at embedsmænd informeres om tiltag i de øvrige nordiske lande,
2. *at* Nordisk Ministerråd sikrer, at der i forhold til EU's og OECD's initiativer til bekæmpelse af skadelig skattekonkurrence, finder en koordinering sted af den nordiske deltagelse,
3. *at* Nordisk Ministerråd (MR-Finans) på årlig basis giver en kortfattet status til Næringsudvalget over hvilke initiativer eller spørgsmål som har været drøftet i det forløbne år vedrørende bekæmpelse af skadelig skattekonkurrence.

Rek 10/2002 Tiltag mod skadelig skattekonkurrence (A 1300/næring)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* alle de nordiske lande efterstræber at opfylde målsætninger og krav i EU's Adfærdskodeks for erhvervsbeskatning og OECD's Memorandum om eliminering af skadelig skattekonkurrence,
2. *at* der ved fremlæggelse af lovforslag skal redegøres for om disse potentielt kan indebære skadelig skattekonkurrence.

Rek 11/2002 Økt mattrygghet i Norden (B 216/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre ministerrådsforslag om økt mattrygghet i Norden – styrket gjennomslag i internasjonale fora og styrket forbrukerinnflytelse, og inndrage Medborger- og Forbrugerudvalgets kommentarer som de fremgår af udvalgets betænkning (B 216/medborger).

Rek 12/2002 EU:s beslut om dioxin (A 1287/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at – på baggrund af en afklaring af status for allerede pågående nationale og internationale initiativer – udarbejde retningslinjer for et nordisk samarbejde om dioxin og dioxinlignende PCB i fødevarer gennem følgende initiativer:

- samarbejde mellem landbrugs-, fiske- og fødevareområdet med inddragelse af øvrige relevante sektorer, herunder miljøsektoren, med henblik på at opnå et helhedsperspektiv på spørgsmålet
- samarbejde med myndighederne i Østersølandene
- samnordiske kontrol- og overvågningsprogrammer udformes
- prøveudtagningsmetodik og analysevirksomhed belyses
- nordiske retningslinjer for dataopbevaring af prøveresultater udarbejdes
- supplerende samnordisk forskning om risikovurdering og toxicitet styrkes.

Rek 13/2002

**Stöd för demokratiutvecklingen i Kaliningrad
(A 1307/presidiet)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* ta initiativ till någon form av givar- eller biståndskonferens för att prioritera och samordna de många projekt och förslag som finns för att stödja Kaliningrad samt
2. *att* fortsatt verka för att ett nordiskt informationskontor kan öppnas i Kaliningrad.

Rek 14/2002

**Vattenvård och hälsa i Karelska republiken
(A 1293/miljö)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* verka för att det inom ramen för EU:s Nordliga dimension tas konkreta miljöinitiativ i Karelska republiken samt att samarbetet med Karelska republiken som ett målområde inom den Nordliga dimensionen fördjupas och intensifieras,
2. *att* i sitt närområdessamarbete fördjupa samarbetet med Karelska republiken och som led i detta arbete
  - främja samordning av i Karelska republiken förekommande internationella aktiviteter för att åstadkomma en mera effektiv verksamhet
  - främja och samordna det samarbete som bedrivs mellan inom området verkande nätverk, såsom vänortsnätverket och medborgarorganisationerna
  - göra ett nordiskt program för insatserna i Karelska republiken och därvid uppmärksamma finansiella insatser från övriga internationella organisationer och regeringar
  - använda NEFCO och övriga nordiska finansieringsinstrument inom det karelska området
  - genomföra småskaliga projekt i Karelska republiken,
3. *att* samarbeta med lokala hälsovårdsmyndigheter i Karelska republiken för att åstadkomma en förbättring av folkhälsan, bl.a. genom att
  - på grundval av gjorda utredningar kartlägga användningen av ytligt grundvatten som dricksvattenkälla
  - söka åstadkomma en förbättring av hanteringen av dricksvatten
  - främja användning av grundvatten som vattenkälla för bosättningscentrum

- främja distributionen av rent dricksvatten till speciella förbrukare som t.ex. barnsjukhus
- bland annat, baserat på gjorda utredningar, skapa ett informationsprogram om sjukdomar orsakade av dricksvattnet
- ansvara för informationsprogrammets genomförande
- finna metoder för tryggnad av den karelska befolkningens jod- och fluorintag.

Rek 15/2002 Finsk projektering i Karelska republiken (A 1293/miljö)

Nordiska rådet rekommenderar Finlands regering

att Finlands regering ensam eller i samarbete med övriga nordiska regeringar söker slutföra ofullbordade projekt som finansierats av regeringen.

Rek 16/2002 Västnorden i det nordiska samarbetet (A 1275/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra en systematisk kartläggning av aktuella frågeställningar inom ramen för "Västnorden i det nordiska samarbetet" i syfte att etablera ett underlag för en dialog mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, med början år 2003, kring samarbetets framtida inriktning och prioriteringar och i arbetet beakta de synpunkter som framförs i presidietts betänkande över medlemsförslag om "ett handslag till Västnorden" (A 1275/presidiet).

Rek 17/2002 Nordisk lovsamarbejde (B 217/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Nordisk Ministerråds Program og principper for det nordiske lovsamarbejde 2002–2005 samt Handlingsplan med prioriteringer for det nordiske lovsamarbejde på justitssektoren 2002–2003 og inddrage Medborger- og Forbrugerudvalgets kommentarer som de fremgår af udvalgets betænkning.

Rek 18/2002

Konsekvensoplysninger og henvisning til de nordiske landes lovgivning i det nationale lovgivningsarbejde (B 217/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at indarbejde en henvisning til de øvrige nordiske landes lovgivning for området, når forslag til nye love fremlægges og behandles i de nationale parlamenter samt oplyser om eventuelle konsekvenser i forhold til de øvrige nordiske lande.

Rek 19/2002

Människohandel (trafficking) (A 1302/medborger)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* utbildnings/fortbildningsinsatser till polis och rättsinstanser genomförs och samordnas i samtliga nordiska länder för de yrkesgrupper som kommer i kontakt med kvinnor som utsatts för trafficking,
2. *att* ta initiativ till nordiskt stöd och åtgärder för näringsutveckling och utbildningskurser riktade till kvinnor i Ryssland och i de baltiska staterna.

Rek 20/2002

Uppehållstillstånd för traffickingoffer (A 1302/medborger)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att en person som utsätts för trafficking med fara för sitt liv och hälsa skall ha möjlighet att få individuell prövning om eventuellt uppehållstillstånd på grund av detta. Om denna prövning ges stöd, skall även detta tillstånd grundas på humanitära skäl eller skyddsskäl, i enlighet med FN:s konventioner.

Rek 21/2002

Bekjempelse av korrupsjon og hvitvasking av penger (A 1310/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å arbeide for felles tiltak for bekjempelse av korrupsjon og hvitvasking av penger i Norden. Følgende tiltak utredes

- felles nordisk utdanning for å utdanne spesialister på feltet hvitvasking av penger og korrupsjon, herunder felles nordisk politiutdanning på nevnte områder

- de nordiske lands regeringer utvikler nasjonale tiltak for å registrere personer og selskaper som har vært involvert i korrupsjon, og med mulighet for å utveksle informasjon mellom de nordiske land,

å rapportere tilbake til Rådet innen utgangen av 2003, om hvilke tiltak landenes regeringer har iverksatt,

å skape en nordisk front i det internasjonale samarbeidet for bekjempelse av korrupsjon, og skatteparadisene.

Rek 22/2002 Polisens roll och specialutbildning av polis (A 1311/medborger)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utforma en gemensam nordisk definition av polisrollen,

att inleda samarbeide om en gemensam utbildning av specialister inom polisen på områden som trafficking, narkotika, penningtvätt.

Rek 23/2002 Små diagnosgruppers patientföreningar (A 1278/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda hur stödet till små patient- och handikapporganisationer i Norden kan utformas för att ge bättre stöd till deras nordiska samarbeide.

Rek 24/2002 Telemedisin mellan de nordiska länderna (A 1283/velferd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda och föreslå lösningar på juridiska hinder för telemedicin mellan de nordiska länderna.

Rek 25/2002 Hälsovårdssystem i Norden (A 1308/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda hur de vårdgarantisystem som används i de nordiska länderna ser ut och hur de fungerar i praktiken,

att utreda vilka andra medel som kan användas för att garantera medborgarna att de likvärdigt säkerställs en tillräcklig, snabb vård,

att utreda möjligheten att inrätta samnordiska specialsjukvårdscentra för små diagnosgrupper.

Rek 26/2002

Hjelp til barn og unge som har vokst opp i isolerte trossamfunn (A 1285/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* iverksette tiltak for å kartlegge omfang og hvilke typer isolerte trossamfunn som eksisterer i de nordiske land, og
2. *at* sørge for å samordne og spre kunnskap av hjelpebehov til barn og unge som har vokst opp i isolerte trossamfunn.

Rek 27/2002

Nordisk kulturpolitikk og kulturstatistikk (A 1304/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* Nordisk Ministerråd (kulturministrene) fører en diskusjon om prinsippene for den fremtidige nordiske kulturpolitikk og om national og fællesnordisk støtte til kunsten som inddrager synspunkterne i dette forslag og at Nordisk Ministerråd (kulturministrene) dermed giver et grundlag for diskusjon med Nordisk Råd (Kultur- og Uddannelsesudvalget) i forbindelse med møde ved Nordisk Råds session i 2003,
2. *at* anmode de statistiske bureauer om at utvikle en komparativ nordisk kulturstatistikk, som kan offentliggøres.

Rek 28/2002

International tilpasning af aftalelicens-modellen inden for kulturområdet (A 1304/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at arbejde for at aftalelicens-modellen anvendes i EU og at EU kræver at denne model anvendes internationalt i WTO og WIPO.

Rek 29/2002

Evaluerings af nordisk Ministerråds strategi for samarbejde med frivilligsektoren (A 1306/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* evaluere strategi for samarbejde med frivilligsektoren i overensstemmelse med synspunkterne i dette forslag,

2. *at* gennemføre et forskningsprogram hvor man analyserer den historiske betydning af den frivillige sektors arbejde for de nordiske velfærdssamfund og analyserer hvordan de nordiske samfund er i forandring og hvilken rolle den frivillige sektor kan spille i fremtiden.

Rek 30/2002 Nordisk formgivning och design (A 1280/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udforme en strategi for, hvordan der kan skabes netværk mellem de eksisterende nordiske støtteordninger og udstillingstiltag og områdets institutioner, således at man kan fremme markedsføring af nordisk formgivning og design.

Rek 31/2002 Strategi og handlingsplan for ministerrådet for informationsteknologi (MR-IT) 2002–2004 (B 218/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at Nordisk Ministerråd gennemfører ministerrådsforslag B 218/næring og i den forbindelse inddrager Næringsudvalgets synspunkter i implementeringen af IT Strategi og Handlingsplanen 2002–2004, særligt med hensyn til rekommandationerne 11/2000/næring Nordisk IT-infrastrukturstudie, E-handel (digitale signature) og regelsæt for kryptering og 13/2000 næring IT-redskaber og deltagerdemokratiet i Norden.

Rek 32/2002 Public service-TV och digitalisering (A 1244/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* virke for at finde løsninger inden for rammerne af det nordiske samarbejde og i landene som bidrager til at offentligheden i de nordiske lande i øget grad får muligheder for at modtage de øvrige nordiske landes public service-kanaler,
2. *at*, i god tid inden de analoge sendinger ophører, føre forhandlinger som bidrager til en løsning af spørgsmålet om ophavsret og som sikrer at alle aftaler om ophavsret og teknik på området skal være færdige senest to år før de analoge sendinger ophører.

Rek 33/2002

Nordisk språkgemenskap (A 1279/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* skabe et overordnet organ med ansvar for det nordiske sprogfællesskab og sikre, at dette organ udarbejder et handlingsprogram for, hvordan det nordiske sprogfællesskab kan værnes og udvikles i fremtiden,
2. *at* overveje former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden,
3. *at* udarbejde en sprog- og kulturportal med skolen som hovedmodtager, hvor nordiske interessenter kan finde links til sprog, kultur og undervisningsrelevante internetsteder for at skabe en nordisk dimension i undervisningen,
4. *at* fortsætte og udbygge finansieringen af udviklingen af læremidler, som den for tiden sker inden for Nordmål, f.eks. ved oprettelse af en sprog-læremiddelfond (evt. på nettet),
5. *at* sikre at de fragmenterede resultater af nordiske ordbogsprojekter (f.eks. NordtermNet og NordtermBanken) bliver samlet i en elektronisk ordbog, som gøres tilgængelig på internettet,
6. *at* udvide samarbejdet om udvikling af andre sprogteknologiske redskaber (oversættelsesprogrammer, skrivestøtte- og sprogkontrolprogrammer, store tal- og tekstdatabanker m.m.).

Rek 34/2002

Kendskab til nordisk sprogfællesskab (A 1279/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* sikre kendskabet til såvel de skandinaviske som de vestnordiske sprog og finsk gennem skolernes læseplaner. Det kan ske f.eks. som en del af modersmålsundervisningen, men også gennem undervisning i kultur, historie og ved udøvelse af diverse kulturaktiviteter, samt ved at anvende undervisningsmateriale på andre af de nordiske sprog,
2. *at* stille krav til et vist kendskab til nordiske sprog og kultur i læreruddannelserne.

Rek 35/2002 Elektroniske fagbøker for synshemmede (A 1292/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1. *å* gjennomgå lovverk i de nordiske landene og de selvstyrte områder og foreslå nødvendige endringer for at synshemmede sikres samme tilgang som allmennheten til åndsverkene i lesbare medier, dvs. i elektronisk form,
2. *å* bidra til at kryptering på elektroniske bøker som i dag produseres av spesialbibliotek fjernes, slik at synshemmede får tilgang til elektroniske bøker på tvers av landgrensene,
3. *å* bidra til at det opprettes eller utvikles en nasjonal standard for tilrettelegging av elektroniske bøker i kommersielle formater.

Rek 36/2002 Mobilitets- og støtteprogrammer inden for uddannelsesområdet (B 211/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at iværksætte udviklingsplan for Nordisk Ministerråds mobilitets- og støtteprogrammer inden for uddannelsesområdet under hensyntagen til udvalgets bemærkninger i denne betænkning.

Rek 37/2002 Uddannelse for unge i Norden (A 1289/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* Nordisk Ministerråd i samarbejde med de nordiske regeringer informerer alle skoler for ungdomsuddannelse om den nordiske overenskomst om gensidig anerkendelse af gymnasiale uddannelser – herunder om muligheden for at tage et nordisk uddannelsesår – så den bliver velkendt af såvel studievejledere og ansvarlige for godkendelse af eksamener taget i andre nordiske lande på de enkelte uddannelsessteder,
2. *at* der udformes en informationskampagne der sigter på unge i Norden om muligheden for et nordisk uddannelsesår,
3. *att* Nordiska ministerrådet utreder de ekonomiska förutsättningarna för ungdomarna att i högre grad kunna utnyttja möjligheterna till ett nordiskt studieår,

4. *at* Nordisk Ministerråd senest ved Nordisk Råds session 2003 redegør for tiltag som er sat i værk for at følge op vedtagelsen.

Rek 38/2002

Nordisk tentamensgyldighed for højere uddannelser (A 1305/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* forny Sigtunaaftalen fremfor at erstatte den med en deklARATION og vedtage en ny beslutning om "nordisk tentamensgiltighed"; anerkendelse af eksamener, en ny aftale som erstatter ministerrådets beslutning fra 1975 og i sin politiske intensiON går videre end den nuværende Sigtunaaftale, som ikke omfatter alle højere uddannelser,
2. *at* i dette arbejde inddrage forslagene fra rapporten "Tentamensgiltighed (Sigtunaavtalet 1975)", ANP 2001:723,
3. *att* vidta ökade informationsåtgärder gällande den nordiska tentamensgiltigheten, dels till de studerande, dels till dem som administrerar och godkänner examina och merithandlingar.

Rek 39/2002

Hvidbog om udbygning af Norden til en internationalt ledende region for forskning og innovation (B 212/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde "hvidbog" om udbygning af Norden til en internationalt ledende forsknings- og erhvervsregion.

Rek 40/2002

Nordiska samarbetets budget för 2003 (B 213/p; C 2)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* följa upp arbetet med den nya budgetprocessen i enlighet med det som Nordiska rådet vid sessionen 2001 anförte gällande ministerrådsförslaget B 204/p om budgetanalysen,
2. *att* beslut över disponering av medel, såväl inom ramen för budgetposterna 1-2203-2 för Strategiska och kulturpolitiska insatser, som gällande 4-0445-2 Ministerrådets strategiska initiativ sker i enlighet med Nordiska rådets rekommendationer, politiska prioriteringar och synpunkter som kommer till uttryck i dialogen och samrådet om budgetdirektiven mellan Nordiska rådet och ministerrådet,

3. att ministerrådet såväl inom ramen för budgetposten 1-2203-2 för Strategiska kultursatsningar som inom budgetposten 4-0445-1 Ministerrådets strategiska initiativ prioriterar insatser för att främja samarbete och ömsesidig respekt mellan olika kulturer och för fortsatta insatser mot främlingsfientlighet och rasism i Norden,
4. att ministerrådet i sitt kommande budgetarbete fortsätter den positiva utvecklingen genom att konkretisera innehållet i de enskilda budgetposterna i syfte att reducera andelen odisponerade medel för projekt och stödordningar,
5. att ministerrådet inom budgeten för ministerrådets strategiska initiativ och inom budgetramen för berörda verksamhetssektorer prioriterar åtgärder för att eliminera gränshinder i enlighet med Nordiska rådets betänkande över ministerrådsförslaget B 215/presidiet om uppföljningen av rapporten Nordbornas rättigheter,
6. att ministerrådet i sitt budgetarbete inför 2004 fortsatt uppmärksammar prioriteringarna i strategidokumentet Ny nordisk dagsorden:
  - teknologisk utveckling, särskilt informationssamhällets frågor samt nordisk spetsforskning
  - välfärd inklusive nordbors rättigheter och möjligheter att leva, arbeta, studera i ett annat nordiskt land samt demografi- och migrationsfrågor
  - den inre marknaden i Norden inklusive samarbete för att avlägsna gränshinder
  - samarbetet med grannländer och -regioner
  - miljö och hållbar utveckling,
7. att ministerrådet i sitt budgetarbete inför 2004 uppmärksammar budgetkonsekvenser av rådets rekommendationer och de aktuella strategierna och handlingsprogrammen i enlighet med ministerrådets redogörelse för planerna för det nordiska samarbetet 2003 (C 2) samt
8. att i budgeten för år 2004 i enlighet med presidiets budgetkommentarer ge hög prioritet åt följande verksamhetsområden:
  1. den nordiska språkförståelsen och kultursamhörigheten, därunder insatser för barn och unga
  2. samnordiskt agerande inom EU:s nordliga dimension samt ökade insatser inom samarbetet med Nordens närområden

3. samnordiska personalutbildningsinsatser i civil krishantering
4. fortsatta åtgärder för att avskaffa gränshinder inom Norden
5. ökade insatser mot drogmissbruk i Norden och dess närområden (såväl alkohol som narkotika).

Presidiet föreslår plenarförsamlingen att besluta om följande ändringar i budgeten för år 2003, jämfört med ministerrådets förslag:

Ökning (i TDKK) av anslagen till

2-2540-1	Nordisk språkråd	82
2-2542-1	Nordiske kurser i språk og litteratur	100
2-2543-1	Språklig samarbaid i Norden	550
2-2532-2	Nordplus	500
2-2522-2	Støtteordningen for nordisk folkeopplysning og voksenopplæring (FOVU)	390
3-6110-1	Prosjektmidler – regionalsamarbeid	400
4-4110-1	Prosjektmidler – arbeidsmarked og miljø	250
4-4510-1	Prosjektmidler – narkotikasamarbeid	225
5-1030-1	Hallå Norden	500
	Summa öknningar	2 997

Minskning (i TDKK) av anslagen till

5-0445-1	Ministerrådets strategiska initiativ	2 997
	Summa minskningar	2 997

Öronmärkning (i TDKK) av anslagen inom

3-0830-1	Demokrati og medborgarpolitikk Bekämpfung av smittsamma könssjukdomar, hiv/aids	1000
5-445-1	Ministerrådets strategiska initiativ Insatser mot främlingsfiendtlighet og rasism	1000
1-2203-2	Strategiska kultursatsninger Insatser for økat samarbeide og ømsesidig respekt mellom ulike kulturer og for fortsatta insatser mot främlingsfiendtlighet og rasism	1000

Rek 41/2002 Nordisk forskningsstøtte og Nordisk Råds interne budgetprocedure (A 1303/kk)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* overveje metoder til, hvordan relevante organer i Nordisk Råd kan inddrages i overordnede politiske overvejelser om satsningsområder for nordisk forskningsstøtte,
2. *at* inddrage de forslag til forbedringer af evaluering, rapportering og beslutningstagelse som fremkommer af NIFU's rapport i det fortsatte nordiske forskningssamarbejde,
3. *at* Nordisk Ministerråd, herunder Nordisk Forskningspolitisk Råd, overvejer, hvorledes man, f.eks. ved ændrede beslutningsprocesser jvf. NIFU's rapport som omtales i komiteforslaget, kan opnå en bedre synergieffekt med de nationale forskningsprogrammer og dermed en bedre kobling til og udnyttelse af de nordiske forskningsmidler.

Ytringer

Ytring 1/2002 Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed 2001, incl. beretning fra Nordisk Kulturfond (C 5/kk)

Nordisk Råd ytrer til Nordisk Ministerråd

at Fondssekretariatet gennemfører de af revisorerne foreslåede ændringer.

Interne vedtak

Internt vedtak 1/2002 Globale aktører (A 1248/euro)

Nordisk Råd beslutter

at Præsidiets generelt er opmærksom på problemstillingen omkring globalisering og den demokratiske og parlamentariske kontrol med globale aktører såsom WTO, Verdensbanken og IMF.

Internt vedtak 2/2002 Tema for Nordisk Råds Journaliststipendium 2003 (A 1299/medborger)

Nordisk Råd beslutter

at Nordisk Råds Journaliststipendium i år 2003 som tema har bekæmpelsen af racisme og fremmedfjendtlighed samt integration og etnisk mangfoldighed og at kvalificerede ansøgninger på området prioriteres ved valg af stipendiater.

**Internt vedtak
3/2002**

**Demokratiutveckling i Kaliningrad
(A 1307/presidiet)**

Nordiska rådet beslutar

1. att ta upp frågan angående medborgarorganisationernas möjlighet till samarbete med Östersjörådets kommissionär för demokratisk utveckling,
2. att uppmana den parlamentariska Östersjökonferensens permanenta kommitté att verka för medborgarorganisationernas samarbetsmöjligheter,
3. att ta initiativet till att verka för ett vidgat parlamentariskt samarbete kring frågor om "good governance" vad gäller en effektiv administration, väl fungerande institutioner och lagtillämpning samt reformer på områden såsom rättssäkerhet, stabilitet i skattelagstiftningen och fastighetsrätt,
4. att Nordiska rådets representanter i den permanenta kommittén presenterar detta betänkande i kommittén för att diskutera vilken roll kommittén önskar att ha i det fortsatta arbetet.

**Internt vedtak
4/2002**

Budgetprocessen (A 1303/kk)

Nordisk Råd beslutter

at overveje, hvorledes det interne arbejde med budgetprocessen kan forbedres, således at Nordisk Råds fremadrettede ønsker baserer sig på politiske vurderinger.

Vedtak om ikke å foreta seg noe

- 1 Medlemsforslag om nordisk rapportering om globaliseringsutvecklingen (A 1248/euro)
- 2 Medlemsforslag om övergång till euro som nordisk budgetvaluta (A 1281/presidiet)
- 3 Medlemsforslag om udvikling af nordisk-baltisk arbejdsmarkeds-samarbejde (A 1284/næring)
- 4 Medlemsforslag om faglig informationsformidling ved flytning af næringsvirksomhed (A 1288/næring)
- 5 Igångsättandet av en utredning om de följder som avsaknaden av en gemensam valuta orsakar för det nordiska samarbetet (A 1273/næring)
- 6 Nordisk kampanj om värdet av öppna samhällen (A 1271/medborger)

Vedtak om å ikke foreta seg noe i anledning av medlemsforslag som er omgjort til utvalgsforslag

- A 1274/medborger Medlemsforslag om menneskehandel (trafficking) (Se A 1302/medborger)
- A 1286/medborger Medlemsforslag om Nordens ansvar for utsatta kvinner
- A 1291/medborger Medlemsforslag om politen i ett nordisk perspektiv
- A 1296/medborger Medlemsforslag om felles tiltak i Norden for bekjempelse av korrupsjon, herunder forbindelsen til organisert kriminalitet og hvitvasking av penger

Andre vedtak

1 Nordiska rådet bör inrätta ett nordiskt filmpris (A 1276/presidiet)

Presidiet anholder om att ett nordiskt filmpris utdelas i anslutning till Nordiska rådets session 2002 och att ministerrådet underrättas snarast härom i en skrivelse.

Presidiet avger i detta skede ett delbetänkande om medlemsforslag om att Nordiska rådet bör upprätta ett nordiskt filmpris (A 1276/presidiet). Presidiet avger sitt betänkande om medlemsforslaget med förslag till beslut i rådet när en ny samlad strategi för rådets priser utarbetats och erfarenheter av filmprisutdelningen år 2002 föreligger.

Vedtak om tilbakesending til utvalg og presidium

- 1 Utskottsforslag om nordiska insatser för att styrka genomslaget av forskarrådgivning vid beslut om fiskerikvoter m.m. (A 1301/miljö)**
- 2 Medlemsforslag om öppenhet och ökat parlamentariskt inflytande i vapenexportpolitiken (A 1295/presidiet)**

BILAGA 3

**Resolution
del 1
från
11:e Östersjökonferensen (BSPC),
S:t Petersburg, Ryska federationen,
30 september–1 oktober 2002**

Deltagarna i konferensen

som med särskilt intresse har behandlat

SÄTT ATT ÅSTADKOMMA INTEGRATION OCH SAMARBETE I ÖSTERSJÖOMRÅDET med utgångspunkt i Nordliga dimensionen och dess särskilda inverkan på miljöpolitiken samt Kaliningrads roll,

som noterar

deklarationen om "Europeiska unionens framtid" som antagits av Europarådet i Laeken och som sammankallar en bred församling av parlamentariker för att förbereda nästa möte på regeringsnivå år 2004,

toppmötet EU–Ryssland i maj 2002,

handlingsplanen för Nordliga dimensionen (2000–2003), som antagits av Europarådet i Feira,

meddelandet från kommissionen till rådet "EU och Kaliningrad" – COM(2001)26 slutlig – Bryssel den 17 januari 2001,

meddelandet från kommissionen till rådet "Miljösamarbete EU–Ryssland" – COM(2001)772 slutlig – Bryssel den 17 december 2001,

resultatet av det 4:e Östersjötoppmötet i S:t Petersburg i juni 2002,

den insats som har gjorts av Östersjörådet (CBSS) och andra regionala organisationer: Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet, Östersjöstädernas union (UBC), Östersjöstaternas interregionala samarbete (BSSSC), Östersjösamfundet för handelskammare (BCCA) och Fackförbundens samarbete i Östersjöregionen,

de pågående förhandlingarna mellan Europeiska unionen och Ryska federationen samt Europeiska unionen och ansökarländerna angående framtida visum- och transitöverenskommelser i ljuset av EU:s utvidgning,

uppmanar Östersjörådet och dess regeringar att

göra gemensamma ansträngningar för att stärka Nordliga dimensionen,

medverka till en strukturerad implementering och uppföljning av Nordliga dimensionens verksamhetsplan, dels genom att utvärdera de hittills uppnådda resultatens genomförande, dels genom att bistå med vägledning avseende program och inriktning för den nya handlingsplan som skall tas fram under 2003,

uppmuntra en förbättrad samordning av finansieringen från Europeiska kommissionens sida, så att de olika finansieringskällorna kan jämföras över gränserna med tanke på att hänsyn måste tas till EU- och EEA-länderna, de framtida medlemsstaterna och Ryssland,

koncentrera sig mera på projekt med ett äkta gränsöverskridande innehåll, innefattande gränsöverskridande infrastruktur, ekonomiskt samarbete mellan gränsregioner samt gränsöverskridande miljöfrågor, varvid sådana redskap som Euroregion kan användas,

gemensamt verka för att inte bara vägar och järnvägar skall vara en del av det transeuropeiska nätverket, utan även färjelinjer i Östersjön,

förhandla med Europakommissionen för ett ökat intresse från dennas sida för Östersjöområdet och för att kommissionen skall ta med sjöfart med färjor över Östersjön som en viktig transportlänk i kommissionens vitbok om transportfrågor,

fortsätta med arbetet för att underlätta samarbetet inom Östersjöregionen genom en effektiv arbetsfördelning och ansvarsfördelning så att en bättre samordning av de många regionala organisationerna och arbetsgrupperna kan uppnås och duplicering av projekt undvikas,

anta nationella strategier och handlingsprogram för skydd av Östersjön för att minska utsläppen av näringsämnen från alla sektorer som bidrar till övergödningen av Östersjön,

gripa sig an ett antal gemensamma gränsöverskridande miljöproblem i Östersjöregionen, som till exempel slöseri med energi och klimatförändringar, hälsorisker i samband med vatten- och luftföroreningar, utarmning av naturresurser och avfallshantering, även radioaktivt avfall, förluster av biologiska system och biologisk mångfald, förorening av Östersjön och Barents hav,

uppmåna parterna att slutföra MNEPR-förhandlingarna,

förhindra utrotning av tumlaren enligt UN:s bestämmelser,

stödja hållbar utveckling, speciellt implementeringen av Östersjöområdets Agenda 21, vilket innebär att man vid beslutsfattande skall fästa lika uppmärksamhet vid ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer,

delta i utvecklingen av konceptet det gemensamma europeiska ekonomiska rummet, vilket diskuteras i samband med partnerskapet EU–Ryssland och samarbetsavtalet (PCA) samt uppmärksamma pilotprojektsaspekten i relationerna EU–Kaliningrad,

ratificera och implementera Kyotoprotokollet så snart som möjligt,

gemensamt stödja toppmötet EU–Ryssland i november 2002 för att uppnå en ömsesidigt acceptabel lösning på problemen inom passagerar- och godstrafiken mellan Kaliningraddistriktet och resten av Ryssland samt för att förhindra att nya barriärer uppstår i Europa samt för att fortsätta att utveckla samarbete människor emellan,

bistå med teknisk hjälp för att bekämpa den organiserade brottsligheten,

mobilisera samhället, både inom och utanför sjukvårdssystemet, för att bekämpa hiv epidemin och andra smittsamma sjukdomar,

intensifiera samarbetet över gränserna i Östersjöregionen för att skapa säkerhet och stabilitet och för att angripa de problem som har att göra med den ojämna utvecklingen i regionen,

har enats om

att uttrycka sin tacksamhet till Sjösäkerhetskommittén för dess slutrapport inom området,

2003-09-01

emottager

med stor tacksamhet inbjudan från Finlands riksdag att genomföra den 12:e Östersjökonferensen på regeringsnivå i september 2003 i Uleåborg.

**Resolution
del II
från
11:e Östersjökonferensen (BSPC),
S:t Petersburg, Ryska federationen,
30 september–1 oktober 2002**

Deltagarna i konferensen,

som med särskilt intresse har behandlat

SJÖSÄKERHET

med avseende på del II av den resolution, som antogs av deltagarna i 10:e Östersjökonferensen i Greifswald, i vilken deltagarna uppmanar Östersjörådet (CBSS) samt Östersjöländernas regeringar att vidta ett antal åtgärder vars syfte är att förhindra och kontrollera olyckor inom sjöfarten, att fortsätta att från grunden förbättra fartygens och sjöfartens säkerhet samt att delta i internationellt samarbete inom detta område,

som noterar

de resultat som presenteras i den bifogade rapport, som författades av Kommittén för sjösäkerhet (COMS), och upprättades vid den 10:e Östersjökonferensen i Greifswald, särskild de delar som berör

en internationell utfrågning genomförd den 13 maj 2002 i Köpenhamn

den uppdaterade version av expertutlåtandet avseende sjösäkerhet i Östersjöområdet som presenterades vid 10:e Parlamentariska Östersjökonferensen

den information som inkommit från de olika medlemsstaterna rörande det rådande läget inom sjösäkerheten i Östersjöområdet och de framsteg som har gjorts vad gäller genomförandet av Greifswaldbeslutet

det aktuella läget i överläggningar och planering inom Helsingforskommissionen (Helcom) samt dess insatser för implementering av Köpenhamnsdeklarationen (Helcom extra 2001) om sjösäkerhet och miljöskydd till havs (Helcom 23/2002)

de politiska åsikter som framfördes av Europeiska unionen i dess vitbok "Europeisk transportpolitik för 2010: Dags att fatta beslut" [COM(2001)370 slutlig] avseende den nya dimensionen för sjösäkerhet, liksom de ansträngningar som gjorts av EU för att bli en fullvärdig medlem av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO),

välkomnar

de beslut som fattades vid det extraordinarie Helsingforskommissionsmötet (Helcom extra 2001) den 10 september 2001 i Köpenhamn, som återspeglar en stor del av de krav som finns med i det beslut som fattades av den parlamentariska Östersjökonferensen den 4 september 2001 i Greifswald

det beslut som fattades av Helsingforskommissionen den 7 mars 2002 som innebar att den parlamentariska Östersjökonferensen fick observatörsstatus

det faktum att högsta politiska prioritet alltför ges till sjösäkerhet i Östersjöområdet och att sjösäkerhetsmedvetenheten har ökat betydligt

det faktum att nya konventioner, direktiv, regler och andra villkor för att öka sjösäkerheten har förhandlats fram eller beslutats av de ansvariga internation-

ella och nationella organisationerna snabbare än vad som skett tidigare vilket också är ett resultat av COMS arbetsgrupps ihärdiga arbete

införandet av AIS från och med den 1 juli 2002 för alla nya fartyg med brutotonnage över 300 och det faktum att Östersjön är ett av de första områdena i världen att införa det automatiska fartygsigenkänningsystemet (AIS)

den deklaration från ministerkonferensen "Säkerhet och bevakning av energikällor i Österjöområdet mot bakgrund av EU:s utvidgning", som antogs den 27 september i Ventspils, Lettland

det faktum att en Helcomworkshop kommer att genomföras i mars 2003 med deltagande från den internationella sjöfartsorganisationen (IMO) och den europeiska gemenskapen (EG) för att diskutera "miljöeffekter av ökad sjöfartsbelastning i Östersjön"

initiativet från Nordiska ministerrådet för att skapa en elektronisk karta över de oljeutsläppsrisiker som uppstår vid ökade oljetransporter och övriga transporter, samt över beredskap för bekämpning av oljeutsläpp i Östersjöområdet. Kartan skapas genom en sammanställning av information och databaser från Helcom och Östersjöstaterna,

noterar

att den tid som krävs för ratificering och ikraftträdande av de internationella målen för implementering av konventioner och direktiv fortfarande är otillfredsställande och att det är nödvändigt att införa åtgärder, inte bara för att förhindra nedsmutsning av Östersjön av olja och andra föroreningar från sjöfartsverksamhet, utan även andra lämpliga åtgärder för att förbättra miljöskyddet i Östersjöområdet,

uppmanar Östersjörådet och regeringarna i Östersjöländerna att

fortsätta med sina ansträngningar för att förbättra sjösäkerheten i Östersjöområdet, särskilt genom att

implementera Helcoms Köpenhamnsdeklaration i Östersjöländerna så snabbt som möjligt

stödja den internationella sjöfartsorganisationen IMO:s arbete med att etablera en modell för revision av utflaggningsländer

utan dröjsmål avgöra frågan om ratificering av protokollet (protokollet om sjömäns arbetsvillkor) från 1996 i Internationella arbetsorganisationens (ILO:s) konvention nr 147, liksom även konvention nr 180 avseende kodifiering och övervakning av de grundläggande kraven för sociala minimistandarder, vilka, med några få undantag, ännu inte har blivit ratificerade av Östersjöstaterna

tillsammans inför IMO understryka vikten av att avdela vissa områden av Östersjön som särskilt känsliga sjöområden (PSSA) som ett första steg i implementeringen av den relevanta delen av Greifswaldsresolutionen

snabbt och enhetligt förbättra säkerhetsnivån i Östersjöns hamnar; presentera gemensamma krav inför IMO:s diplomatiska konferens, som skall hållas i december 2002 och behandla

- obligatoriska AIS-transpondrar på fartyg tidigare än planerat
- genomförande av riskanalyser för såväl fartyg som mobila plattformar som hamnar
- utnämmande av säkerhetskommissionärer
- framtagande av säkerhetsplaner för fartyg och hamnar
- rapportering av brott mot gällande säkerhetsregler

effektivt implementera Östersjöstrategin [”Strategi för hamnanläggningar för mottagande av avfall från fartyg samt närliggande frågor” (Helcom 17/96)], innefattande lämplig verksamhet för genomförande, övervakning och beivrande

studera frågan huruvida en hamn- och sjösäkerhetslag enligt de aktuella planerna i USA borde tas fram och genomföras i Östersjöområdet

så snabbt som möjligt implementera Europaparlamentets direktiv 2000/59/EC samt Europarådets motsvarande direktiv från den 27 november 2000 angående mottagningsanläggningar i hamnar för avfall och lastrester från fartyg

utan dröjsmål genomdriva andra lämpliga åtgärder för skydd av den marina miljön, särskilt avseende minskning av landbaserade utsläpp av föroreningar och näringsämnen

rekommendera regeringarna inom Helcom att utföra ytterligare efterforskningar avseende plats och typ av dumpade kemiska vapen, informera Helcom om resultaten av dessa efterforskningar samt att uppdra åt Helcom att uppdatera den senaste informationen och kunskapen avseende kemiska vapen i Östersjöområdet samt att presentera en ny skriftlig rapport så snart som möjligt

utveckla regionala planer inom respektive nations territorialvatten liksom ett införande av gemensam regional planeringsstrategi i de länder som ligger vid Östersjön i den exklusiva ekonomiska zonen (EEZ) av Östersjön

stödja IMO:s ansträngningar att skapa ett enhetligt system för internationella utbildningsintyg samt standarder för sjömän samt utvecklingen av standarder och mekanismer för ömsesidig ackreditering av sjöfartsutbildning och utbildningsinstitutioner liksom även ömsesidigt erkännande av kompetensintyg/certifikat inom EU/EEA-området,

har enats om

att tillsättandet av en arbetsgrupp för den parlamentariska Östersjökonferensen har visat sig vara ett lämpligt instrument för att öka möjligheterna till politisk acceptans av de framförda kraven samt för att förbättra dialogen med de exekutiva institutionerna i Östersjöområdet samt med internationella institutioner, att detta instrument bör användas även i framtiden i relevanta fall och att den parlamentariska Östersjökonferensens ständiga kommitté bör koncentrera sin uppmärksamhet på sjösäkerhetsfrågor.

Appendix: Rapport angående aktuella problem rörande sjösäkerhet på Östersjön, presenterad av BSPC:s arbetsgrupp COMS – Kommittén för sjösäkerhet för den 10:e konferensen i Greifswald 2001

tillägg 1 *Protokoll från den 3:e sammankomsten (internationell utfrågning)*

tillägg 2 *Expertutlåtande*

tillägg 3 *Nationella och regionala rapporter*

BILAGA 4

**Fifth Conference of parliamentarians
of the Arctic region
Tromsø, Norway, 11–13 August 2002
Conference Statement
13 August 2002**

We, elected representatives of **Canada, Denmark/Greenland, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden, the USA and the European Union,**

Meeting in Tromsø, Norway on 11–13 August 2002, to discuss shared concerns and responsibilities related to the Arctic Region,

A.

1. **Recalling** the Conference Statements from the four previous Conferences of Parliamentarians of the Arctic Region held 1993–2000;
2. **Convinced that** these Conferences, and the jointly agreed Conference Statements emerging from them, serve a very useful purpose in bringing a focus on shared or common Arctic issues among circumpolar nations and Parliaments, and that they help to identify practical areas where actions can be taken by national governments that will be not only to the benefit of individual countries but to international co-operation and to the Arctic Regions themselves;

B. Noting

3. The successful conclusion of the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants (POPs);
4. The inclusion of Arctic issues in the preparations for the World Summit on Sustainable Development, and the acknowledgment of the role of parliamentarians in the preliminary statements for this United Nations meeting;
5. The international scientific momentum and policy support for the Arctic Climate Impact Assessment project and the progress of its ongoing research which confirm the world-wide importance of better **knowledge** of Arctic climate processes and changes, and their effects;
6. The successful launch of the University of the Arctic, with active involvement of several northern countries, and with an important focus on participation by northern indigenous peoples;
7. The continuing development and review of the structures and the activities of the Arctic Council, in particular the efforts to strengthen financial support and accountability, the increasing success of the Arctic Council in giving voice to Arctic issues in international affairs, the emphasis on improving capacity in various Arctic regions toward making policy decisions and implementing sustainable social and economic programmes, such as increased international co-operation related to children, and the networking programme linking organizations active in youth affairs in the circumpolar north;
8. The conference on Gender Equality and Women in the Arctic arranged in August 2002 in support of the efforts to strengthen the Arctic Council's work on issues concerning equality, especially bearing in mind the position of indigenous women;

9. The need for international cooperation in the development of sustainable transportation systems in Arctic regions, with associated infrastructure, including the Northern Sea Route, the issues related to use and management of the marine routes in Arctic North America, and the efforts to improve aviation in the Arctic regions and global connections;

C. Taking into Account

10. The Barrow Declaration of the Arctic Council, adopted in October 2000;
11. The ongoing work by the Arctic Council and its working groups and programs, Arctic Monitoring and Assessment Program (AMAP), Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF), Protection of the Arctic Marine Environment (PAME), Emergency Prevention Preparedness and Response (EPPR), Sustainable Development Working Group (SDWG), and the Arctic Council Action Plan against Pollution (ACAP), to develop and implement actions to prevent pollution, conserve biodiversity and ensure sustainable use of living resources;
12. The Communique of the Barents Euro-Arctic Council released in March 2001;
13. The ten-year anniversary review of the Arctic Environmental Protection Strategy in June 2001 which highlighted actions taken to control or reduce contaminants in Arctic regions, and the need for immediate and resolute commitment to action on issues such as climate change and sustainable use of natural resources, and in particular the urgency for international cooperation in the preparation of an Arctic Message to the World Summit on Sustainable Development in Johannesburg in 2002;
14. The Action Plan for the Northern Dimension in the external and cross-border or regional development co-operation of the European Union including the ND Environmental Partnership and the Northern Dimension, the publication of a Northern Dimension of Canada's Foreign Policy and the implementation of the U.S. Northern Europe Initiative;
15. The progressive co-ordination and effectiveness of national and international scientific activities in the circumpolar Arctic, with increasing emphasis on environmental protection, and social and economic development, as demonstrated by the establishment of the Northern Research Forum and by the success of the annual "Arctic Science Summit Weeks" organized through the International Arctic Science Committee, in which many international Arctic scientific activities participate and share research objectives and information;
16. The multinational project "Survey of Living Conditions in the Arctic" (SLICA); and the increasing attention given in many Arctic countries to social conditions and health issues, especially among indigenous societies and in small communities;

17. The progress toward production of an Arctic Human Development Report, undertaken in cooperation with the Arctic Council, the UNDP and national and international agencies;

D. Will work diligently, individually and co-operatively and with our fellow parliamentarians, through our respective national government structures and international activities to

18. Play an active part in development of activities that enhance circumpolar co-operation, and foster compatibility between national and international policies with regard to Arctic regions;
19. Give careful consideration, with open parliamentary discussion and input from international indigenous organizations and elected bodies, to proposals to strengthen regional involvement in the Arctic Council by forging an effective coalition between the Council and the Northern Forum, while still maintaining the Council's role as a high-level intergovernmental circumpolar body;
20. Recognize the invitation to the Conference of Parliamentarians of the Arctic Region to attend as an observer, and ensure that there is adequate and important follow-up, in parliaments of Arctic countries, of the implications for the Arctic regions and peoples of the conclusions, recommendations, and agreements from the Johannesburg Summit;
21. Request, through parliaments, progress reports on the Arctic Climate Impact Assessment multi-national research, and facilitate discussion in parliaments of the implications for the Arctic and for national and international policies and actions of the growing knowledge about Arctic climate change;

E. Ask the governments in the Arctic Region and the institutions of the European Union to

22. Ensure that a strong Arctic message, which recognizes the particular situation of indigenous peoples, is included in the national presentations from Arctic nations to the World Summit on Sustainable Development;
23. Strengthen and clarify national policies and their implementation in Arctic regions, with full participation of Arctic indigenous peoples and all northern residents and with emphasis on environmental sustainability, enhanced energy efficiency and use of renewable energies, conservation of biodiversity, wise use of resources, and long-term social and economic development, supported by strong multidisciplinary science and basic research;
24. Adopt a new Action Plan for the period 2004–2006 for the Northern Dimension policy of the EU and to consider ways to strengthen the interaction between the Arctic Council and the EU Commission, taking into account the outcome of the Ministerial Conference on the Northern Dimension and the Arctic Window to be held in Greenland in August 2002;

25. Support and reinforce the efforts to enable the Arctic Council to become a strong international body with its own basic income and budget, with international as well as necessary national accountability, while still maintaining its essential characteristics including permanent participation by international indigenous organizations and elected bodies;
26. Instruct the Arctic Council to produce an Arctic Human Development Report, and to present a progress report to the next conference of Parliamentarians in 2004;
27. Instruct the Arctic Council to develop a plan or program for achievement of sustainable transportation systems in the circumpolar Arctic, with appropriate infrastructures, including necessary structures for information technology;
28. Facilitate continued co-operation between the Arctic Council and the Barents Euro-Arctic Council, in particular with regard to the shared or cooperative activities related to
  - support to the University of the Arctic, in particular its exchange and mobility programmes;
  - co-operation on fisheries and living resources management policies;
  - implementation of cooperative programmes concerning children and youth;
  - follow up on the outcome of the August 2002 gender equality conference held in Saariselkä, Inari, Finland;
29. Undertake periodic review of the mandates, performance, and effectiveness of both the Arctic Council and the Barents Euro-Arctic Council, with discussion in Parliaments concerning their support, and assessment of how they contribute to developing in Arctic regions an increased capacity for making and influencing political, social and economic decisions and implementation of the resulting programmes;

F. Identify and propose actions that the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region should take in the following priority area in the period 2002–2004

30. Encourage and support the Arctic Council to produce an Arctic Human Development Report;
31. Develop, in co-operation with the Arctic Council, the European Union and other international bodies, a programme or plan for Information Technology suited to the Arctic regions, including serving the needs of indigenous societies, drawing on the report “IT and the Arctic” presented to the 5th Conference, and in particular its five goals:
  - IT must be a tool available to everyone living in the Arctic,
  - IT must boost the possibilities of setting up and investing in knowledge-intensive enterprises in the Arctic,
  - IT must help the Arctic become a region with a high general level of education,

- IT must be used to revamp the social services in the Arctic,
  - IT must help reinforce participation, transparency and access, and the Arctic identity;
32. Take into account the increasingly accurate information and likely prognosis of climate change in Arctic regions. These issues should include the environmental, economic and safety aspects of increasing maritime transportation in the Arctic, as a consequence of new exploration and plans for development of non-renewable resources and the possibility of transport of dangerous goods through Arctic regions;
33. Clarify the common and regional social, economic and policy issues related to management of fisheries and other renewable resources in the Arctic and sub-polar areas, and work toward practical common approaches, building on previous work by national and United Nations bodies;
34. Examine carefully the conclusions and recommendations from the United Nations World Summit on Sustainable Development for its implications and opportunities for the Arctic regions, and prepare for the next Conference of Parliamentarians a proposed work plan for the Standing Committee and the Parliamentary Conference, so that the Arctic regions and peoples will benefit from the world-wide discussions and United Nations recommendations. The plan should also foster the contribution of Arctic knowledge and experience to international progress toward sustainable development;

G. The Conference further proposes that

35. In accordance with its role as observer to the Arctic Council as well as in recognition of the opportunity and responsibility it has to exchange information among elected representatives and to report to respective Parliaments, the Standing Committee shall keep watch on developments related to the various subjects identified in this Statement. In particular, it will seek opportunities to promote the priorities identified in sections E and F above, and report to the Sixth Conference on actions taken and their results. So as to assist the above process the Standing Committee will investigate the setting up of an electronic discussion forum to facilitate ongoing exchanges among Arctic parliamentarians;

H. addition, the Conference

36. Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-government agencies at this Conference, and recognizes their important role in carrying further the messages and supporting the actions herein discussed;

I. Furthermore the Conference welcomes and accepts the kind invitation of Denmark/Greenland to host the Sixth Conference in 2004.